

ИНОВИРАНИ ПОПИС ПУТОВАЊА

*Ох, путовати, путовати, никада се не зауставити,
а у том бескрајном валцеру гледати, како све
долази и пролази.*

Тин Ујевић

1) 1961.
10-22.08

Софија, Станке Димитров, Рилски манастир, Витоша.⁷³²

У првој књизи, на самом почетку Пописа путовања, дата је само година боравка у Бугарској. Међутим, даљим претраживањем породичне архиве, Милан је дошао до пасоша бр. 201211, из тог периода, мајке Надежде Димитријевић, са уписаном децом: Миланом, Нином и Лидијом. Из овог документа се види да су у Бугарску ушли 10. а изашли 22. августа 1961. У том међувремену су, поред Софије, обишли Рилски манастир и Витошу, успут се задржавајући у Станке

⁷³² У детињству, на шта смо већ раније скренули пажњу, Милан је паралелно оби-
лазио завичајни Лесковац и околину, као и красоте Београда и оближњих места. А
у периоду дечаштва је показивао велико интересовање за путешествене подухвате у
суседним земљама, пре свега за Бугарску, где је имао рођаке по очевој линији. За време
поменутог боравка детаљније је упознао Софију и одакле, са родитељима и фамилијом,
аутомобилом најпре посетио Станке Димитров, а потом и Рилски манастир, који је на
њего оставио врло дубок утисак.

Димитрову, пошто су угодно и комотно путовали колима рођака, Сергијевог брата од стрица, Георги Николова, Гоше. Из пасоша се види да је у то време за Бугарску била потребна виза, која је извађена 14. јула исте године; такође, ту је регистрована и југословенска излазна виза, за њу, две кћери и сина, добијена 12. јула 1961.

- 2) 1976. Лондон, Свонси, Мамбл с, Бишопстон, Оксвич, Ејнон (Eynon), септембар Росили, Ланридија (Llanrhidia),⁷³³ Говертон, Порт Талбот.⁷³⁴
- 3) 1977. Крф, Венеција.⁷³⁵
јул
- 4) 1977. Берлин, Потсдам, Лајпциг, Дрезден, Вајмар, Јена.
септембар
- 5) 1978. Келн, Есен, Ахен, Брисел, Париз, Версај, Во ле Виконт, септембар- Фонтенбло, Милано, Венеција.
октобар
- 6) 1978. Венеција, Падова, Верона, Милано, Париз, Пјерфон, Раскриће новембар- примирја (Carrefour de l'armistice), Компјењ, Шантији, Сен децембар Лис, Руан, Сен Жермен ан Ле, Ремс, Шартр, Руеј Малмезон.
- 7) 1979. Минхен, Аугзбург, Улм, Штутгарт, Стразбур, Нанси, Париз, мај Милано, Венеција.
- 8) 1979. Бари, Парма, Милано, Торино, Гренобл, Визил, Ст. Пјер де јул Шартрез, Ст. Лорен ди Пон, Воарон, Кремје (Cremieu), Мак- симје (Maximieu), Перуж, Шамбери, Анеси, Ст. Жерве ле Бен, Шамони, Торино, Милано, Венеција.

733 У транскрипцији имена појединих географских појмова, насеља, туристичких објеката и сл., настојали смо, да у складу са правописом, наведемо ћирилични облик. Када нам то није било у свему јасно, у заградама смо означили и оригинални назив.

734 После деценију и по, пошто је завршио постдипломске студије и одбранио магистарски рад, конкурисао је за средства потребна ради учешћа на научној конференцији о пражњењима у гасовима у Свонсију (Велс) и то је било прво велико самостално студијско – туристичко путовање у велики свет. Тада је уплатио туристички аранжман који му је омогућио да проведе и недељу дана у Лондону и учествује на Трећој међународној конференцији о облицима спектралних линија. Том приликом посетио је најважније особености ове метрополе, коју ће у наредним деценијама више пута походити, углавном у научне, студијске и туристичке сврхе.

735 Ово путовање је било остварено заједно са супругом и у много чему лирски осмишљено и повезано са лепим доживљајима на првом крстарењу. Брод „Јединство“ је кренуо из Пуле, дуж Јадранске обале, са краћим задржавањима: Уније, Сушак, Мали Лошињ, Шибеник, Сплит, Хвар, Корчула, Дубровник, Котор (са излетом за Цетиње, Ловћен и Будву), Крф и Венеција (Подаци о овом крстарењу су дати на основу програма који се налази у Милановој личној архиви).

- 9) 1980. Праг, Берлин, Нирнберг, Минхен.
јул
- 10) 1980. Атина, Коринт, Науплион, Микена, Епидеурис, Аргос, Ливадија
април-мај Арахова, Делфи, Солун.
- 11) 1980. Падова, Вићенца, Бреша, Милано, Париз, Амијен, Милано,
30.10-18.11. Венеција.
- 12) 1981. Салцбург, Минхен, Хајделберг, Швецинген, Крстарење по
април Некару, Штутгарт, Минхен.
- 13) 1981. Будимпешта, Беч, Мелк, Линц, Пасау, Регенсбург, Штутгарт,
11.09-2.10. Париз, Орлеан, Блоа, Шамбор, Тур, Лин (Luynes), Ланже, Ви-
ландри, Азеј ле Ридо, Шинон, Сенк Марс ла Пил (Cinq Mars la
Pile), Исе (Usse), Фонтенбло, Дижон, Милано, Венеција.
- 14) 1982. Венеција, Милано, Ђенова, Сан Ремо, Монако, Тулон, Марсеј,
6.03-5.05. Тараскон, Авињон, Лион, Париз, Ле Ман, Анже, Нант, Тур, Па-
риз, Лион, Торино, Милано, Венеција.
- 15) 1982. Москва, Лењинград,⁷³⁶ Новгород, Павловск, →

736 Студијско путовање у Лењинград, које је потрајало скоро три месеца, Н. Цветко-
вић је остварио захваљујући Филолошком факултету из Приштине. Сачувана су његова
писма од 10. и 11.08.1991.

Лењинград, 10.08.1991.

Драги моји,

Пропао ми је део дана у прегањању око продужења боравка, регулисања пасо-
ша и сличних запетљанција. То сам пожуривао ради могућег излета до Одесе, Јалте и
Црноморских пристаништа. Када сам отишао до агенције, а они померили екскурзију
за септембар, још траже плаћање у валути, не рубљама. Тужан и горак страћио сам
много времена, и то се догађа. Можда ћу отићи у Ростов на Дону, 16-18 августа (Н.
Цветковић, *Росија*, Београд, 2010, стр. 43-47) и у Тбилиси – главни град Грузије (23.08.)
авионом, ако не буде неких компликација.

Јуче сам по киши излетовао до Рјепина – где је живео чудесни чувени сликар.
Обишао његову кућу, парк, гроб... Тај је великан сву енергију апсорбовао тако да су му
потомци били врло несрећни. Његове смо слике, Драга Дуки, гледали једном у Гале-
рији САНУ. Преостаје ми овде, да се у чувеном Руском музеју дивим његовим сликама.

Упут, посетио сам и гроб Ане Ахматове, који је симболично оивичен сурим зи-
дом што асоцира на мрачно време стаљинизма. Као и могилу Зошченка. Киша ме је
омела да се окупам у Финском заливу, на чијим сам обалама уживао у засенченом
погледу, замишљајући како бих скокнуо до Хелсинкија.

Јуче сам поново посетио Гатчински дворца – замак (Исто, стр. 19-22), где сам се
купао у једном од језера предивног парка. Покушао сам то и у песму да саденем, али
ми није ишло најбоље, па сам то касније успешно одрадио (*Дворски парк – ремек дело
пејзажне уметности* – исто, стр. 23-26).

I

Јеси ли сен или живо име града,
Ил' тамни одјек што блѣсне муњевито.
Кад бесконачјем свемира реч превлада
Појањем стасаваш као зрело жито.

II

Однеговале те суђаје на сиси,
Из душе изнедрила мајка Русија.
Вољењем освајаш и кад љубав ниси
Песма те рађа и у недра привија.

III

Светокружно присутан душом крилатом
Ко узлетели галебови што броде
Блаженство ти смирајно сија позлатом
Па вилиндани у оквиру природе.⁷³⁸

Недеља, 11.08.1991.

Данас сам посетио чувени Руски музеј, погледао део његових збирки из 18. и 19. века, а онда се одушевљавао делима Рјепина, што је инспирисало четири песме. Мораћу поново у тај музеј који је врло близу Института Херцен. Руси имају велике сликаре, које треба откривати.

Тек сам делић богатства Лењинграда разазнао. Намеравам и наредног лета, можда са Љубишом или са тобом, да боравим овде. А радо бих семестар-два на њиховом семинару држао наставу из југословенске књижевности. Али, то је све заузето.

У Талину (*Видиковац над Талином*, исто, стр. 51-61) сам купио два прстена од ћилибара за тебе и Вукицу. Тражим могућност да дођем до једног доброг фото-апарата, али то може испод руке. Купио сам себи леп шал. О свему што видим обезбеђујем литературу, сад је то скупље но раније.

Редовно пратим „Правду“ која пише о свему важнијем из Југославије и радио често информише о тим збивањима.

Ређе телефонирам, јер сам за сада потрошио 100 рубаља за четири разговора; а то је половина моје стипендије, студентске. (Требало је да као проф. тржим и одговарајући третман, али се томе сада учим).

Покушавам да обезбедим авионски повратак, крајем августа; али се бојим да нећу успети. Онда ћу се 3-4 дана клацкати возом. Уз продужење боравка, то ми је сада најважније.

Телефоном ме не можеш позвати, јер постоји само један у пријемном одељењу. Зграда је прастара са зидом од једног метра. Последњих дана изостаје и вода за туширање.

Овамо су учестале кише. Можда се ближи јесен. Не изостављај ништа од зимнице. За ту сврху можеш да подижеш са мог текућег рачуна колико је потребно. Можда је Суља уплатио и нешто више преко плате??

Писао сам свима разгледнице и у Лесковац, Београд, Приштину. Чуди ме да то не стиже.

Пуно вас воли и поздравља,

Н.

737 Аутор Цветковић је овај град посетио половином 1971, са групом професора Универзитета из Ниша.

738 Три песме посвећене Романовима, али и Михајлу. Овде су дате само почетне стро-

- 16) 1982. Венеција, Ферара, Болоња, Милано, Бергамо, Париз, Суасон, новембар-децембар Лаон, Пуатје, Ла Рошел, Тур, Вандом, Венеција.
- 17) 1983. Венеција, Павија, Милано, Бриг, Цермат, Лозана, Женева, мај-јун Бург ан Брез, Дижон, Париз, Бове, Труа, Милуз, Базел, Лугано, Милано, Венеција.
- 18) 1983. Беч, Франкфурт, Долина Рајне, Диселдорф, Амстердам, 27.08-3.10. Харлем, Хаг, Шевенинген, Ротердам, Париз, Санс, Милуз, Колмар, Цирих, Орлеан, Амбоаз, Шомон.
- 19) 1984. Будимпешта, Катовице, Ополе, Ченстохова, Краков. април
- 20) 1984. Венеција, Равена, Римини, Сан Марино, Милано, Лион, Пиј, јун Клермон Феран, Бурж, Париз, Модан, Осуа (Aussois), Торино, Тур, Божанси, Кур Шеверни, Монришар, Шенонсо, Лош.
- 21) 1984. Инсбрук, Букс, Лихтенштајн, Луцерн, Интерлакен, Јунгфрау, новембар Тун, Берн, Париз, Милуз, Берн, Милано, Венеција.
- 22) 1985. Ротенбург, Франкфурт, Вирцбург, Трир, Луксембург, Мец, 9.04-1.06. Париз, Амстердам, Кејкенхоф (Keukenhof), Лајден, Делфт, Волендам, Маркен, Антверпен, Бриж, Ган, Брисел, Париз, Лизје, Кан (Саен), Баје (Bayeux), Кутанс (Coutances), Мон сен Мишел, Ст. Мало, Рен, Париз.
- 23) 1985. Тулон, Марсеј, Маноск, Сен Мишел Обсерватуар, Форкалкје, септембар Ганагоби, Ст. Реми де Прованс, Ле Бо, Пон ди Гар, Ним, Монпелје, Палавас ле Фло, Ла Гранд Мот, Гро ле Руа, Ег Морт, Сент Мери де ла мер, Нарбона, Фонтфруад, Каркасон, Тулуза, Бордо, Орлеан, Париз, Венеција.
- 24) 1985. Катовице, Сосновјец, Хожув, Битом, Тошек, Ополе, Вроцлав, новембар Краков.
- 25) 1986. Фиренца, Сијена, Сан Ђеминијано, Перуђа, Асизи, Арцео, мај Пиза, Торино, Париз, Трст.
- 26) 1986. Напуљ, Поцуоли, Солфатара, Помпеји, Херкуланум, Капри, јул Соренто, Позитано, Амалфи, Равело, Атрани, Салерно, Пестум, Везув, Рим, Трст.

фе. Објављено у књизи Н. Цветковић, *Росија*, Београд, 2010, стр. 37-39.

- 27) 1986. Штутгарт, Маулборн, Швабиш Хал, Бад Вимпфен, Карлсруе, септембар- Фрајбург, Стразбур, Париз, Фиренца, Модена, Мантова, Октобар Венеција.
- 28) 1986. Штутгарт, Тибинген, Манхајм, Вормс, Мајнц, Лијеж, Лувен, 13.03-19.04. Брисел, Турне, Париз, Арас, Лил, Кале, Довер, Лондон, Јорк, Дарем, Њукасл, Тинмаут, Берик, Единбург, Стирлинг, Тросах, Лох Ломонд, Абердин, Инвернес, Глазгов, Лондон, Виндзор, Итон, Довер, Париз.
- 29) 1987. Малме, Лунд, Копенхаген, Штокхолм, Упсала, Хелсинки.⁷³⁹ 2.08-12.08.
- 30) 1987. Орвијето, Рим, Остија, Лидо ди Остија, Тиволи, Париз,⁷⁴⁰ 14.09-3.10. Линдау, Отобајрен, Минхен.
- 31) 1987. Грац. 12.10.

739 Пре поласка на пут у Хелсинки, Милан и шира породица, у дану за посете на ВМА, обишли су болесног Сергија, који је једну руку држао на тек објављеној и лепо укориченој књизи *Народне песме лесковачког краја*, коју је показивао са поносом. Упркос томе, видећи да је доста тешко и озбиљно здравствено стање његовог оца, нарочито у моменту када га је позвао да лично са њим поразговара, Милан се обратио лекару са питањем да ли да отпутује на службени пут у иностранство или да га откаже. Доктор га је посаветовао да ипак крене, пошто се за наредних седам дана вероватно ништа драматично неће десити, а ако одустане, то ће пак оцу бити знак да се нешто трагично очекује; па се Милан, са пуно бојазни, одважио на пут у Хелсинки.

У време боравка у Хелсинкију, написао је аутору, 10. августа 1987, баш на дан када је велики нумизматичар преминуо:

Драги моји,

Јављам вам се из овог дивног града на обали Финског залива, у коме нема много уметничких дела, али као целина представља једно прелепо уметничко дело. Свима пуно најтоплијих поздрава од Мише.

Приликом посете острву Суоменлина, телефонирајући мајци Надежди, сазнао је да му је отац Сергије у коми. Упитао је да ли одмах да крене у Београд, на шта му је она одговорила да сачека, јер још увек има наде, „пошто нису све лађе потонуле“. Сутрадан је сазнао да му је отац преминуо, па је одмах кренуо до агенције да извади авионску карту за повратак. При том је обавештен да авион из Хелсинкија лети само једном недељно за Београд. Из џепа је извадио неколико иностраних валута и питао докле са расположивим новцем може да стигне. Пошто је особље агенције сазнало да је у питању смрт оца, окупили су се око њега да заједнички то срачунају. Дошло је до пребројавања расположивог новца и показало се да може да долети само до Хамбурга, што је и урадио. Оданде је наставио путовање возом и благовремено стигао на сахрану.

740 М. С. Димитријевић се 24. 09. 1987. оглашава из Париза где је, у претходном периоду, боравио петнаестак пута:

Драги Кокане,

Јављам ти се из свог вољеног Париза, где сам стигао већ не знам који пут право из Рима. Време проводим радно пошто га је мало а жеља пуно. Теби, Дуди, Владимиру и Љубиши пуно поздрава из Медона шаље Миша.

- 32) 1987. Катовице, Гљивице, Ополе, Гоголин, Катовице, Бжег, Олава, 11.11-20.11. Вроцлав, Битом, Катовице.
- 33) 1988. Гармиш-Партенкирхен, Цугшпиц, Минхен, Париз, Булоњ, 20.03-28.04. Фолкстон, Дун Лаогер, Даблин,⁷⁴¹ Белфаст, Даблин, Честер, Ливерпул, Бирмингем, Лондон, Оксфорд, Хартфилд, Хам, Кју, Чизик, Виндзор, Хемптон Корт, Хендон, Довер, Париз.
- 34) 1988. Сосновјец, Торунь,⁷⁴² Хелмжа, Хелмно, Барбарка, Малборк, 22.07-2.08. Гдањск, Варшава.
- 35) 1988. Верона,⁷⁴³ Торино, Гренобл, Екс ле Бен, Шамбери, Модан, 11.09-9.10. Фурно, Милано, Падова, Венеција, Мурано, Милано, Комо, Чернобио, Молтарсио, Карате, Аргењо, Лено, Тремецо, Каденабја, Белађо, Лецено (Lezzeno), Несо, Торно, Стреза, Мотароне, Париз.
- 36) 1989. Рим, Ливорно, Пиза, Лука, Париз, Довер, Бат, Бристол, 9.01-19.02. Солзбери, Амерзбери, Стонхенц, Олд Сарум, Солзбери, Лондон, Кембриџ, Довер, Париз, Сен Манде, Рамбује, Шалон на Марни, Бар ле Дик (Bar le Duc), Мец, Сарбрикен, Кобленц, Бон, Дуизбург, Бохум, Диселдорф, Намир, Шарлероа, Монс, Париз, Клиши, Сен Уен.
- 37) 1989. Фиренца, Кјоменте, тунел Фрежис, Екс ле Бен (Aix le Bains), 25.04-21.05. Париз, Кентербери, Лондон, Хајгејт, Хампстед, Гилдфорд, Винчестер, Блекхет (Blackheath), Брајтон, Хов (Hove), Ст. Ал-

741 Милан је аутору ове књиге 1. априла 1988. послао разгледницу са следећим садржајем:

Драги Брате,

Данас, 1. априла, *дана лудих*, како га овде називају, шаљем ти пуно поздрава из ове земље на крају света (ако је свет – Европа) овом фотографијом коју је снимио Питер О’Тул да би доказао своју свестраност. Твој брат,

Миша

742 Из Торуња (Пољска) се јавља 31. јула 1988. аутору:

Драги брате,

Шаљем ти пуно поздрава из зелене, летње Пољске пуне сунца, из Коперниковог града, са ваљда јединственим спомеником нашој најдражој звезди,

Миша

Напомињемо да је у средишту разгледнице споменик пун симболике Коперниковом систему света са Сунцем у центру, око кога се окреће Земља.

743 Н. Цветковић са супругом Драгојлом је 1988. године, посетио Верону, о чему сведочи и песма *Tomba di Giulietta*:

Tomba di Giulietta. Она снева вечни сан
Знамење града одано животу као смрти
Велике жртве не гасну, већ свићу као дан
Заклињање у вечност и лаковерног смути.

– Н. Цветковић, *Светлост земље*, Београд, 1992, стр. 61.

банс, Брентфорд, Портсмаут, Саутси, Хавр, Париз, Линц, Постингберг, Селцтал (Selzhtal), Брук на Мури.

- 38) 1989. Десенцано, Сирмионе, Сало, Гардоне, Милано, Стреза, Изола
31.08-30.09. Бела, Изола Мадре, Изола деи Пескатори, Валорб, Париз, Орлеан, Сен Мало, Ст. Петер Порт – Гернси (St. Peter Port - Guernsey), Ст. Хелиер – Џерси (St. Helier-Jersey), Ст. Обен (St. Aubins), Горей (Gorey), Париз, Биариц, Сан Себастиан, Ваљадолид, Авила, Ранедо, Саламанка,⁷⁴⁴ Симанка, Бургос, Андај (Henday), По, Лурд, Венеција, Бурано.
- 39) 1989. Рим, Месина, Таормина, Катанија, Николози, Етна, Ла Валета,
19.11-7.12. Паола, Тарксиен, Мдина, Рабат, Флориана, Гзар Далам (Ghar Dalam,) Хамрун, Слиема, Гзира, Хагар, Ким (Quim), Мнајдра (Mnajdra), Кренди (Qrendi), Мкаба (Mqabba), Поцало (Pozzalo), Сиракуза, Агриђенто, Палермо, Монреале, Трапани, Тунис, Сиди Бу Саид, Картагина, Керуан,⁷⁴⁵ Гафса, Нефта, Тозер, Кебили, Дуз, Габес, Матмата, Шенини, Сфакс, Ел Джем, Тунис, Трапани, Палермо, Венеција.

Миланов боравак на Малти – на карти су црном оловком означени обиласци

744 Боравећи више пута у Шпанији Милан се јавља својој широј фамилији 25. 09. 1989, са целодневног излета у Саламанку, у коју је кренуо из Ваљадолида, где је на Универзитету боравио код професора Сантјага Мара Сардање:

Драги моји,

Пуно најтоплијих поздрава из Саламанке, шаље вам Миша

745 По позиву Зохране Бен Лакхдар и Небила Бен Несиба са Универзитета у Тунису, М. С. Димитријевић је боравио у овом граду, одакле је начинио вишедневни излет у друге градове ове земље. Из Керуана се 1. 12. 1989. јавља речима:

Свима пуно најтоплијих поздрава из топлотог Керуана, шаље Миша.

40) 1990. Дол, Безансон, Париз, Довер, Лондон, Колчестерп, Ипсвич,
12.04-24.05. Норич (Norwich), Ели (Ely), Беконсфилд (Beaconsfield), Париз.

41) 1990. Будимпешта,⁷⁴⁶ Малме,⁷⁴⁷ →

746 Ово путовање по Скандинавији и другим европским земљама, после дужих припрема, остварио је аутор ове књиге заједно са братом Миланом. Дневничке белешке из књиге Н. Цветковића *Норвешки фјордови* (у припреми – дигитализована): Дневничке белешке: уторак, 17. 07. 1990. – Београд – Нови Сад – Суботица.

Пратио врло импресивну дискусију М. С. Димитријевића, делегата на Конгресу уједињења (Савеза комуниста Србије и Социјалистичког савеза радног народа Југославије), предложеног од стране ОО СК Звездаре. Расправа у којој је учествовао имала је знатног одјека... Због тога окаснело уснуће (3^ч 15^м), рано устајање у 6^ч 30^м, док конгрес још увек траје исписујем ове редове очекујући резултате гласања које најављују за осам часова, али се то одлаже за неко време. Док пратимо завршну реч Слободана Милошевића, обављамо домаће послове.

Око десет часова, ради припрема за велико путовање по нордијским земљама, пошао да набавим утикач за гајтан, како би се оспособио решо за успутне „куварије“, пошто нисмо били у прилици да себи увек обезбедимо топли оброк. То ми је постало нека чудна мора и нервно оптерећујуће; па како га не налазим у маркету, позајмљујем га од Драгана Шећеровског...

Вруће главе, неиспаван, због праћења Конгреса, кратко прилегао. Тетка Нада – *Белка*, како смо је звали у породици, најављује долазак са Лидијом; присрећујемо стан. Око 16^ч долазе драге гошће са којима подуже разговарамо о поменутом Конгресу и испреном учешћу брата Милана у тој расправи. Задивљени ширином његових разматрања о улози науке у савременом друштву...

Завршне припреме за велико путовање, паковање ствари уз грозничавост која се појачава.

Хитамо са убацивањем у путну торбу важних ситница и „грабимо“ од времена, како нико не би морао да ме вози до главне железничке станице (21^ч 15^м).

У возу ка Новом Саду, са Миланом коментаришемо утиске са Конгреса, док он очекује прелазак границе, како га не би будили и узнемиравали. У поноћ, Милан се, сав изморен од неспавања током претходне ноћи на Конгресу, опружа на кревет, у колима за спавање.

Среда, 18.VII 1990. – Будимпешта – Комарно –
Братислава – Брно – Праг – Дечин – Дрезден

Јутро нас је затекло у Будимпешти (5,00). Подуже маневрисање на овом великом железничком чвору. Од домаћина сазнајемо да све до 8 сати боравимо у престоници Мађарске. Изашли смо да мало прошетам градом, који се полако будио из топле летње поспаности.

Истога дана, око 17 часова, у возу, детаљнији разговор са братићем о његовом недавном студијско-туристичком боравку у Тунису; пажљиво записујем појединости о обиласку оаза, које су на овог велепутника и немирника оставиле доста дубок утисак. 747 Дневничке белешке: четвртак, 19.VII 1990. – Берлин – Засниц – Трелеборг – Малме – Штокхолм. Продужавамо возом за Малме. Пре изласка у овај допадљиви шведски град, презалогајили како бисмо имали више времена за обилазак... У ране поподневне сате попели се у врло удобан климатизовани воз за Штокхолм. Успут помало разгледамо, записујемо понешто од виђеног, повремено ћаскамо и коментаришемо; а ја настојим и да понешто дневнички региструјем, како у томе не бих заостајао.

17.07-3.08. Штокхолм,⁷⁴⁸ Кируна, Нарвик,⁷⁴⁹ Ромбакфјорд, Офотфјорд, Харстад,⁷⁵⁰ Вагсфјорд, Андфјорд, Ризојхамн, Сортланд, Стокмаркнес, Рафтсунд, Тролфјорд, Сволвер (Svolvaer), Стамсунд,⁷⁵¹ →

748 Дневничке белешке: петак, 20.VII 1990. – Штокхолм – ка Кируни – Нарвику. Шетња и обилазак старог дела Штокхолма: загладаност у Катедралу витезова што је мало врхом заљуљана међу облацима, а пожелела нам је добродошлицу; Градска кућа је са више стамености и гордиње, у дневном обасјању; синоћ, у првомрачју, из чамца, мало се гибала... У „најлепшој улици“, каже братић, прилика је да пазаримо разгледнице које ћемо у журби отпослати рођацима.

Око 10 часова на броду, ради крстарења каналима и да још једном прошетамо воденим путевима обилазећи ову мрко-цигласту Венецију севера, са бојом натруле вишње.

Подуже се задржавамо у националном Музеју, нарочито међу сликама... Занима нас Рембрант, Мунк, експресионисти, али не и шведски савременици. То нам душа иште...

И опет и увек журба до хотела, па у крвавом зноју, са пртљагом, до железничке станице... У одмакле подневне сате крећемо ка Норвешкој, заманним фјордовима и поноћном сунцу Харстада...

После 20 часова успорено дневнички белешкарим, уз погледање на северњачка пејзажистичка преламања.

749 Дневничке белешке: субота, 21.VII 1990. – Нарвик – Харстад Одстајали поред прозора вагона у очекивању да видимо прелазак поларног круга.

Причарије са братићем, па прочитавање путописних текстова о Кируни. Око поднева, по киши, обилазимо Кируну. Упињемо се да видимо и пронађемо неког Лапонца, залуд. Узрастање модерног града као да је потиснуло све друго.

Мало се чудимо што воз за Нарвик касни. Када смо се, најзад, удобно сместили, обедовали, мало напето ишчекујемо суочење са првим фјордом који посматрамо из воза... Застаје дах! Записујем у дневник... Убрзо Нарвик испред кога видимо живописна туристичка места, учестале слапове и снег, снег у јулу...

Пошто смо разменили валуту и обезбедили норвешке круне обилазимо Нарвик. Понајвише се задржавамо код моћних постројења за претовар руде. Купујемо разгледнице... У излозима видимо тролове, који нам привлаче пажњу, јер очекује нас Пут Тролова.

750 У, за нас касне вечерње сате, који су овде у прозирности неког чудног видеда, скоро свевидела, кренули до Евенеса, у малој неизвесности како стићи до Харстада... На аеродрому се послужили телефоном, позвали такси којим смо без по муке дошли на циљ. Сместили се у хотелу до кога овога пута нисмо морали да вучемо тегобне торбе, и пошто смо се мало средили, обријали, уљудили, изашли смо у шетњу, омамљени Поноћним сунцем.

751 Дневничке белешке: недеља, 22.VII 1990. – Харстад – Вестеролска острва – Лофотска острва. Ујутру, укрцавање на брод дуге линије којим обилазимо Вестеролска и Лофотска острва и норвешку обалу и приобаље. Узбудљиво крстарење бродом, уз застајање у појединим местима као што је Ризојхамн (11,30).

Око поднева, ево нас у Сортланду, на Вестеролским острвима. Продужавамо до Стокмаркнеса где фотографишем брата Милана. У 15,50 улазимо у Рафтсунд фјорд где он фотографише мене. Ту већ прибрано пратим и записујем бројне појединости и особености нордијске обале која је некако суздржано опора и сургасто-сиво достојан-

Вестфјорд, Боде, Ернес, Несна, Санднесјен (Sandnessjoen)
Бренесунд, Рорвик,⁷⁵² Трондхајм,⁷⁵³ Трондхајм фјорд, Оркдалс
фјорд, Стангвик фјорд, Сундал фјорд, Лангфјорд, Фанефјорд,
Молде,⁷⁵⁴ Молдефјорд, Фанефјорд, Лангфјорд, Ромсдалфјорд,

ствена, а фјордови на које наилазимо све чаровитији... Приближавамо се Трол фјорду; узбуђење расте; путници су похрлили на палубе. Када смо зашли у овај повише очекивани фјорд, спустиле су се завесе кише и прикриле нешто од слушае лепоте (17,00).

Убрзо после 19 сати на видику су Лофотска острва. Читајући поодавно „Лофотске рибаре“, нисам ни слутио да ћу имати прилику да их уживо видим... Упловили смо у главни град Сволвер, нешто пре 20,00. Силазимо с брода, заплъснути мирисом риба, који све прожима, увлачи се под кожу. Загледамо тај необични нордијски начин сушења риба.

У Стамсунду хладовито. Нешто као дочек за туристе: младићи и девојке у шароликој народној ношњи, испред брода, што делује фолклорно.

Целодневни силовити „наплати“ сваковрсних утисака, интензивно белешкарско делање стална напетост која се непрекидно продужавала, од једног до другог снажног доживљаја, најзад су ме оборили у хоризонталу... Неуморни и вазда несустали Милан је некамо одлуњао, да би ме на повратку у поноћ пробудио...

752 Дневничке белешке: понедељак, 23.VII 1990. Боде – Ернес – Несна – Санднесјен – Бренесунд – Рорвик.Око 1 сат бродом стигли у Боде. Силазимо да погледамо град, упркос ветрини која несустало дува. Имамо податке о времену поласка; брод креће у 5 сати изјутра. Обилажење градића завршили после 2 часа па се вратили на усидрени брод да одспавамо.

Од 6,30 у покрету, сређивање, спремање, док брод одмиче према Ернесу, где смо убрзо после 8,00. Силазимо да за кратко прошећемо и осетимо чврсто тло под ногама. Не смета нам кишица која некако северњачки прохладно сипи.

За непуну три сата, рачунајући и претходно задржавање, стигли смо у Несну (11,00). Поново силазимо са брода ради фотографисања, али и да потражимо хлеб и мало допунимо резерве хране.

У 13,30 у Санднесјену. Прекинули обед с ногу ради виђења места... А онда следе легендарних „Седам сестара“, које скоро да нисам запазио, па велики „Шешир“ у морској води...

Из Бренесунда се јављам породици; краће разговарам телефоном са Дудом (17,40).

У бродском ресторану попили кафу и уз опричавања допунили белешке.

Сишли и у Рорвик ради фотографисања (21,00). На овом крстарењу све се некако догађа, брод застаје, ми силазимо на два и по до три сата...

753 Дневничке белешке: уторак, 24.VII 1990. Трондхајм – Молде. Пријатна и опуштенија шетња по граду. Обилазак и загледање чувене катедрале Нидарос, потом Музеја, уз записивање важнијих појединости; два пута се нашли на поетски занимљивом градском тргу; посебну пажњу привукле су нам шаролико и експресивно обојене куће као и древна престопа краљева резиденција и старински болнички комплекс. На пребогатој риблијој пијаци, на коју нам је указао наш велики Учитељ и туристички бард, начинили мали пазар (15,20).

754 У аутобусу за Молде. То је прилика да обиђемо неколико фјордова: Стангвик фјорд, Сундал фјорд и друге. Загледање и коментарисање различитих појединости, уз одмеравање, поређење, скицирање и записивање (21,25). Смештај у за нас прескупом хотелу (320 норвешких круна). Позна вечерња шетња по Молдеу, уз пребивање богатих дневних виђења и путештвених импресија.

Андалснес, Пут Тролова, Таффјорд, Еидсдал, Геирангер, Геирангерфјорд, Хелесилт (Hellesylt), Синилсфјорд (Synnysfjord), Хорниндалсвату (Hornindalsvatn – језеро), Нордфјордид (Nordfjordeid), Ејдсфјорд (Eidsfjord), Стархајм (Starheim), Нордфјорд, Малој (Maloy),⁷⁵⁵ Леиргулен (Leirgulen), Сморхамн (Smorhamn), Флоро, Асквол, Кракхела, Бифјорд, Берген,⁷⁵⁶ Ла-

755 Дневничке белешке: среда, 25.VII 1990. Молде – Пут Тролова. У 7,45 ужурбано сишли на доручак, а већ у 8,30 кренули за Андалснес. Извесне недоумице како најједноставније стићи до Герлангер фјорда, поготову што су финансијски издаци доста знатни: милијарда динара дневно, у то време велике инфлације у Југославији!

Трајектом прелазимо преко Фанефјорда и Лангфјорда (9,20). Обилазимо део Ромсдал фјорда, где се фотографишемо (10,00). Распитујемо се око наставка путовања. Поново дилема, таксиста нам тражи по 250 круна, што је повећи издатак за наше скромне материјалне могућности. Ипак се одлучили за такси, и нисмо погрешили, јер смо на најбољи начин могли да доживимо величанствени Пут Тролова, уз застајање на прекрасним местима и бележење важних појединости.

Неизвесност хоћемо ли благовремено стићи за трајект. У 12,30 прешли Таффјорд. А онда краће шеткање и распитивање како стићи до Геирангер фјорда?

У 14 часова, аутобусом, кренули ка Геирангер фјорду. Успут аутобус застаје на местима погодним да се одозго сними и фотографише поглед на Геирангер фјорд, који посматрамо из птичје перспективе. Гледамо лаке авионе како га надлећу са срећницама који могу да разгледају Геирангер фјорд летећи изнад, по његовој дужини. Пошто смо сишли до пристаништа, укрцали се на туристички брод и подуже уживали у дивотној вожњи највеличанственијим фјордом.

Након овог чаровитог виђења браћић Милан се информише за могућности обиласка Норд фјорда и долазак у Мелој. Изненадило нас је да у туристичкој агенцији нису знали за могућности укрштања аутобуских линија у правцу Мелоја, али велепутнику и страстном туристи и друмовнику то није могло измаћи, захваљујући бедекеру који је ваљано и до танчина проучио, боље од професионалаца који у том крају живе. Пошто смо узели аутобуске карте до места укрштаја, прешли смо из једног у други који иде до Мелоја, и захваљујући томе прејездили целу обалу мало језерски разастртог Норд фјорда.

Када смо стигли у овај градић (20,35) сместили се и оставили ствари, пошли у обилазак и разгледање околине. Подуже се задржали на узноситом и елегантно извијеном вијадукту (21,35).

Вечера и допаковање задржали су нас до поноћи.

756 У дневнику записано: Мелој – Берген, четвртак, 26.VII 1990. Укрцавање на један од онајвећих глисера којима смо до сада бродили. „Устоличили“ се сасвим напред, на прва седишта, ради што боље прегледности... Пре поласка краће скицирање, белешкарење.

Лепљива маглушина у почетку сужава видик.

Полугласно прочитавање *Писама из Норвешке* Исидоре Секулић: опис и виђење Бергена. То је вид припрема за наше суочење са тим прекрасним градом и његовим старинама.

Обилазак и упознавање Бергена: музеја и његових збирки, куле Розенкранц.

У 15 часова обилазимо збирку Расмуса Мејера (16,00). Потом, у оближњем парку предахнули, освежили се јабукама па до агенције да обезбедимо преноћиште. Соба у приватном смештају је најприступачнија (115 круна). Када смо оставили торбе кренули да се шетамо и „врзмамо“ улицицама да бисмо осетили атмосферу и „душу“ града,

вик, Согнефјорд, Нордајд (Nordeide), Балестранд, Вангснес (Vangsnes), Лажангер (Leikanger), Аурланд (Aurland), Аурландсфјорд (Aurlandsfjord), Наоредфјорд (Naorefjord), Флам, Мирдал,⁷⁵⁷ Осло,⁷⁵⁸ →

подаље од булевара (18,00).

Након тога уследило је узбудљиво пењање на брдо Флеј и величанствен поглед који се отворио одозго. Краће бележење утисака, дневничко регистровање и исписивање разгледница драгим укућанима и пријатељима.

757 У дневничким белешкама од петка, 27.VII 1990. – Берген – Согне фјорд – Флам – Мирдал – Осло – стоји записано: Од 6 сати изјутра спремање за наставак пута и обилазак можда највећег Согне фјорда. Тачно у 8,10 кренули ка поменутом фјорду. Успут доручковали користећи сопствене залихе хране. Прилика је да мало белешкарим. Од 10,30 напетост, са доста пажње, иако уморан, пратим и понешто записујем о лепотама Согне фјорда.

Из места Флам продужавамо Бергенском железницом и њоме се пењемо до највише тачке – станице Мирдал. Веома узбудљиво пентрање железницом по живописним и стрмим, готово окомитим планинским пределима.

Посебна атракција на том путу је велики и чудесно леп водопад...

Воз специјално ту стаје како би путници могли да уживају у чаровитости (15,45). Око 17 часова, краће белешкарнуо...

Како не бисмо вукли претешке путне торбе, остављамо их у станичним касетама (160 круна), а онда се запутили према хотелу, шетајући Ослом који ћемо сутра детаљније и по плану обилазити.

758 Субота, 28. VII 1990. Како бисмо себи омогућили обилазак Осла с једног на други крај, купили смо повлашћену карту за јавни превоз, у свим правцима; па ипак ка музеју идемо пешице да бисмо непосредније осетили јутарњи ритам и животно пулсирање града.

Мало смо поранили, Мунк музеј се отвара у 10 часова; прилика је да бацимо поглед на неке околне јавне зграде, да завиримо у излоге, уз погледавање на људе, њихово одевање, изглед, расположење... У мислима ми је један човек са ранијег крстарења по Источном Медитерану, кога нису занимали туристички обиласци, посета културно-историјских споменика, музеја, већ животна атмосфера, дух и дах града (Александрија, или Каиро) у који смо пристигли.

Одушевљен Мунковим музејем записујем: „У Осло треба доћи само ради величанских дела Едуарда Мунка“.

Излазећи из социјално-драмске напетости Мункових слика, силазимо у метро, који се ни по чему не може поредити са Московским, скоро уметнички обликованим... Запутили смо се до најужег центра Осла да видимо красну катедралу.

...У Историјском музеју дивили смо се необичним формама викиншког накита...

У Националној галерији – величански Ван Гог и дела француских импресиониста...

Након инспиративних слика у галеријском простору, окренули се онима у животворној природи. Посетили једно веће острво Бигбеј. Поглед плови по бујној и шароликој шуми једрилица и грчевитих јарбола у марици.

Предуго се задржали у некој врсти норвешког Скансена, и скоро да смо спали ногу... Мало нам је времена остало за разгледање најразличитијих викиншких бродова... Највећу пажњу привлаче они дрвени, што су били за људе, али и за Месец и Сунце, у стилизованом праоблику небеских тела... И наравно, чудовити, извинити Кон-Тики... Све то у једном силнијем замаху и у једну душу...

У окаснело предвечерје парк скулптуре; уметност као да је религија на отвореном, а паркови љубавно сеновитији (Вагеландов парк).

Како ли изгледа Осло, ноћу, са небеске висине? Нисмо могли одолети. Облакодер врхом сеже до разоблачја. Један од лифтова је споља, у некој врсти стаклене куле. И са разних покретних нивоа и тачака песничког гледишта, можете да посматрате Осло ноћу.

Недеља, 29. VII 1990. За доручком спаковали и по један сендвич да нам се нађе при обиласку Осла, у предаху.

Посетили најстарију цркву из XI века. Унутрашњост јој је некако мало мистично затавњена, сеновита. У смерности и достојанственој усправљености, она је у додиру са небом. „Доњи свет су јој мрке и тамнопуте воде ових разгранатих канала“, помишљам, погледајући на гроболики олтар на источној страни, према сунцу које овде тешко продире.

Изазећи из те древне цркве, поноса Норвежана, осетио сам потребу за другом врстом овострани светлости, која је због тмурног дана била некако сургаста, сивозелен-каста...

Пријатан и умирујући поглед на питорескну и шаролику улицицу, коју смо поново видели. Почела је опет да прска ситна кишица.

Одатле, под лаким, пелеринастим кишним мантилима, изашли смо у ужи центар Осла. Прошетали око краљевске палате, која се ничим не размеће, нити пати од неке грандиозности... Пејзаж уоколу је сасвим природан, са ситним, лепо орезаним растињем, обичном земљом и са мало ситног шљунка. Ништа мануфактурно, бетонски или асфалтно срезано.

Погледали на стамено, тврдо и мало скорело прочеље Националног театра.

Застали код Ибзеновог споменика.

Пожурили до железничке станице...

759 У возу према Гетеборгу белешкарим, сређујем утиске, пребирем по разгледницама; проверавам: да ли су мотиви на њима, доиста, обухватили и све оно што сам видео у Ослу. Обилазак града у вечерње и ноћне сате. Планирали смо да и сутрадан проведемо у Гетеборгу, али због превисоких цена преноћишта одустали од те намере. Око 23 часа одлучили да кренемо спаваћим колима за Копенхаген, односно за Хелсинборг где ћемо бити у рано јутро.

760 Понедељак, 30. VII 1990. Док пролазимо возом кроз Елсинор, посебну пажњу посвећујемо краљевском замку са терасом на којој се, према легенди и Шекспировом „Хамлету“, младом краљевићу указао Дух покојног оца. Вратићемо се да то детаљније разгледамо.

После присећања детаља из славног дела, меркања композиције простора, са бројним асоцијацијама на сценске приказе и извођења, кренули смо за Копенхаген.

Док је Милан тражио хотел у околини, препаковао сам нешто у приручну торбу, мало белешкарио, очекујући да се врати...

Враћамо се у Елсинор да га детаљније разгледамо. То ми је важно, јер када тумачим Шекспировог „Хамлета“, могу да укажем на неке занимљивије појединости и тако обогатим казивање.

Замак виђен изнутра, са терасама, кулама, надсвођеним пролазима, оставља упечатљив утисак. Оно што сам видео у самом дворцу у знатној мери се подудара са имажинативним визијама које се јављају приликом читања књижевног дела.

Поглед на околне цркве придодаје нешто спиритуално, скоро мистично и помаже да се стекне целовитија представа о духу тога времена, и поред тога што је све подређено туристичким ефектима.

У том амбијенту неизбежан је споменик Хамлету; и он је прилагођен општој атмосфери и окружењу, која има нешто од спољашње, мало наметљиве патине.

Посетили смо и суседни дворац, а онда сишли до лепо уређене, каменом подзи-

дане обале да се мало освежимо пре повратка у Копенхаген. И из овог угла краљевски дворца делује моћно и експресивно, можда и зато што га обавија магновеност свакојаким примисли.

761 По доласку у Копенхаген свратили у хотел „Метропол“ где смо појели само супу. Толико су нам допуштале могућности. Да сам био сасвим сам, бојим се да се не бих осмелио за тако скроман оброк у луксузном ресторану; иако је, више од јела, мамила се-новита хладовина. Бежећи од врућинштине, повукли смо се у собу да мало отпочинемо.

У предвечерје, када је утихнула велика Звезда, изашли смо да прошећамо градом.

Улице Копенхагена су, чини се, као и другде, ипак понешто записујем. Монумен-тално изгледа зграда берзе.

Занимљива је и нова, модерно грађена лука са великим прекоокеанским бродовима.

Плени пажњу и краљичин двор, али ни изблиза као древна резиденција у Трондхајму.

Главна улица Копенхагена је ипак особенији, богатији доживљај, од оне у Ослу.

Подуже смо тражили ресторан са данском националном кухињом.

Нисмо хтели да мимоиђемо ни „Улицу греха“.

(Овде смо додали фрагменте дневничких записа о почетном делу путовања, као и о завршним данима, који нису укључени у претходну књигу о М. С. Димитријевићу: Прилози – Попис путовања (1961-2015). На стр. 345, нагло се прекидају белешке, које су накнадно допуњене, после 21. 04. 2009, у Ђеновићима – Хотел „Милена“ – комплекс „Фанфани“.

У поменутој књизи текст се завршава појединошћима које се односе на обилазак Копенхагена, када нисмо хтели да мимоиђемо ни „Улицу греха“)

Моја стопала нису навикла на оволики „штрапац“. Појавили су се жуљеви на боч-ној страни пета, а повећи и на стопалу. Код Милана – несусталог друмовника, који је у много чему превазишао нашег заједничког Учитеља – ништа! Он је своја стопала „истренирао“ на честим и далеким путовањима...

„Како ћу сутра наставити са базањем?“ болњикаво се питам.

Уторак, 31.VII 1990.

Током ноћи жуљеви су толико узнатредовали да сам скоро морао да гигам на јед-ној ноzi.

Изјутра препаковао торбу, издвојио за приручно ношење, уз успорено спремање... На доручак сишли са стварима, које смо пребацили до железничке станице.

Посебно време издвојили за посету једне од најпознатијих глипотека у Европи, која можда мало заостаје за оном у Минхену. Дивимо се античкој уметности с подручја Асирије, Египта, постојаним лепотама грчког и римског стваралаштва.

Због увећаних жуљева, кроз поједине сале ципеле носим у рукама, ходајући бос, у чарапама. Болни жуљеви ме нарочито муче до железничке станице одакле крећемо за Либек и Хамбург. У купеу најпре презалогајили; а онда сам исписао разгледнице.

Нешто пре 16 часова прешли смо на брод за Путгарден у Немачкој. Поново је при-лика да на броду пазаримо парфеме и неке друге ситнице, за поклоне.

762 Либек је на мене оставио доста снажан утисак.

При обиласку града, због рањавих ногу ја застајем на занимљивом старом тргу, док Милан продужава сам. Погледао сам кућу Будемброкових и цркве уоколо.

Поново сам са повећим напором стигао до железничке станице, где сам набавио разгледнице културно-историјских споменика и објеката које сам углавном видео.

763 У возу за Хамбург мало пискарао; а када смо тамо стигли, захваљујући метроу, пребацили смо се на сасвим други крај града где смо се сместили у хотел.

У непосредној близини хотела где смо одсели налазиле су се јавне куће. Када их

човек макар и споља погледа, може да стекне извесну представу о размерама ноћног живота у овом великом лучком граду. Признајем да сам се осећао прилично чудно и збуњено у том „свету греха“. Када сам о томе говорио брату Милану, чула нас је у предворју једна „пријатељица ноћи“ и пришла:

— Ви сте из Југославије? питала је тихо, али без изненађења, а одмах потом саопштила цену својих услуга, која је опет, нас, поприлично зачудила.

Око поноћи отишли смо на хамбуршке благоутробне специјалитете које смо са великим задовољством сладоуцкали.

Среда, 1.VIII 1990.

Задржавање у изазовном свету заводљивих и варљивих љубавности, иако кратко, није могло остати без одјека у сензуалној нутрини бића... Мужевно еротске сањарије, и чешћа ноћна устајања.

После доручка, бродицом обилазимо једну од највећих европских лука са мноштвом докова, зашумелим небом од кранова, непрегледним просторствима контејнера.

Са повређеним стопалима, скоро гигајући, обилазимо бројне цркве. У једној од њих гледамо филм о Хамбургу, на траци од 50 мм, што нам употпуњује представу о овом граду.

Са тим, још увек живим покретним сликама у свести, обилазимо центар Хамбурга, главни трг, главну улицу. А онда, након 14 часова, уживамо у вожњи по прекрасном језеру Аусеналстер и одмарамо се од шетње по граду, прикупљајући снагу за суочавање са лепотама уметности. У Музеју уметности дивили се старим мајсторима и импресионистима! Две удаљене епохе, али узвишеност уметничког зрачи и вазноси на свој начин кад се човек препусти мајсторству кичице.

Трком, са стварима, од гардеробе до вагона, стигли у последњем минуту да ухватимо воз за Целе. Ручали у возу, сувих усана, без благовремено захваћене воде.

764 У рано предвечерје обилазимо Целе. Пунијем доживљају овог занимљивог града сметају жуљеви на ногама, али је присутно понадање да ће некако отврднути и преболети. У Целеу се одржава Сајам вина, траје велика фешта у славу божанске екстазе. Пуно је веселог и раздраганог света, опијеног музиком и игром.

765 После разгледања Целеа, у касне сате, кренули за Хановер са надом да ћемо тамо добити кушете до Минхена, за нас доста важне и скоро завршне етапе на овом путу... „Мување“ по Хановеру, како би рекао братић, у покушају да видимо нешто од атмосфере ноћног живота. Јер у два предпоноћна воза нема слободних места, постоји могућност да се после поноћи нађе нешто. Користимо прилику да се телефоном јавимо фамилији... Милана „не држи место“, стално је у покрету, и то са пуно енергије; док сам ја већ посустао, јер нисам навикао на такву динамику, која је за мога брата нешто сасвим уобичајено. Нашао сам погодно место на перону девет, и почео да белешкарим...

766 Четвртак, 2.VIII 1990. Одмакла је поноћ када смо кренули за Минхен. Испуњен оним што сам видео у току протеклог дана и мало усплахирен, нисам могао заспати без „пицулице“. И поред два буђења солидно се одморио до јутра... Пошто смо на гардероби Минхенске станице сместили пртљак и резервисали спаваћа кола у ноћном возу за Београд, погледали смо и прелистали нешто од београдске штампе, која се овде може наћи, заинтересовани за доста бурна политичка догађања у Југославији.

Свежи и одморни кренули смо према средишту старог дела Минхена, који је Милан већ добро познавао захваљујући ранијим боравцима у овом граду... Успут потражили нешто од сухомеснатих производа за доручак и на старом тргу пронашли кутак да презалогајимо...

Најпре обишли Градску кућу, која је Милану толико знана да је могао да ме упутује у историјске и друге појединости... Убрзо се попели на торањ да из птичје перспективе, панорамски, погледамо на овај део града.

– Скоро увек када сам у Минхену, не пропустим прилику да се попнем на овај торањ, каже ми Милан – То ме испуњава задовољством – додаје – и увек ми се чини да видим и откријем нешто ново – саопштава са задовољством неуморног истраживача.

Ваљано упућен у лепоте Минхена, али и релације и могућности јавног градског превоза, он сада преузима улогу водича... Силазимо у метро из кога на другом крају града прелазимо на трамвај како бисмо стигли до чувене Пинакотеке, коју је братић неколико пута обишао, па су му чак знане и поједине важније сале.

Одушевљење Рубensoвим величанственим делима, скоро до суза. Просто је невероватно како савршенство уметности може да обузме човека до дна душе.

Заноси и вазноси чаробни Муриљо, стоји записано у мојим дневничким белешкама; а понешто детаљније и студиозније уносим у приручну путну свештицу.

Посебно се задржавамо пред Бројгеловим чудесним и фантастичним делима.

Предвече пошли до центра Минхена, по фотографије, нестрпљиви да видимо јесу ли успеле.

На тргу се сада догађа нека необична „представа“.

Узгред, у једној већој робној кући пазарили кошуље са наглашеним пругастим линијама, које су изашле из моде па се могу купити за једну марку, марку и по, што је мени необично, а братићу је то сасвим разумљиво.

У познатој Минхенској пивници где је Хитлер држао запаљиве говоре, коју сада походе странци, мезетишемо „ћефлејисани“, уносећи се у ту биртијашку атмосферу. Док нас служи, наша земљакиња, што нас је препознала по језику, покушавамо да замислимо тај нацифашистички занос, у амбијенту столова и клупа од тесаног дрвета.

У ноћном возу за Београд, са благо заталасаним трептајима у глави од минхенског пива, или нечег другог? Тек у некој поетској полуобузетости и чудној радости живљења, упуштамо се у одушевљене причарије... Можда и зато што нас за пар сати чека граница у Јесеницама, па Загреб и дивотни Београд.

Јесенице – Загреб – Београд

Петак, 3. VIII 1990.

Око 2^h20^m стигли у Јесенице где нас је пробудила царинска контрола. Овде напомињемо, да нам у Нордијским земљама нико није тражио пасош када смо прелазили границе, на пример, када смо ишли возом од Кируне за Нарвик, нити када смо путовали из Гетеборга за Копенхаген... Пренули се изјутра и око шест часова и поново дремкаво продужили до седам...

После доручка пажљиво смо срачунавали и прерачунавали колико нас је пут коштао и запазили да је то поприлична сума, више од 3000 немачких марака, што су за наше тадашње услове била замашна средства; међутим, ако се има у виду шта смо све видели и доживели, нисмо ни једног тренутка зажалили.

Вредно је помена да смо успут доста скромно, понекад без топлог оброка, на сувој храни, уз штедљивост проводили дане, у најјевтинијој бродској кабини, скоро на самом дну, без прозора (Hurtigruten – Брза пруга), што се уосталом може уочити из већег дела ових бележака. Али зато нисмо ситничарили како бисмо видели све што је лепо и значајно, па смо Пут тролова прешли таксијем, да би га што потпуније видели и доживели.

Милан ми у возу сређује велику групу разгледница, које пребројавамо, и поново понешто прерачунавамо, скоро све до Шида (11^h 30^m). Током целог путовања, настојали

- 42) 1990. Софија, Велико Трново, Арбанаси, Преображенски Манастир,
22.08-2.09. Горња Орјаховица, Шумен, Варна, Дружба, Златни Пјасаци,
Алаца манастир, Албена, Кранево, Балчик, Дружба, Несебр,
Слнчев Брјаг, Бургас, Софија.
- 43) 1990. Букс, Алтштатен (Altstatten), Гаис (Gais), Ст. Гален, Сарганс,
7.10-30.10. Давос,⁷⁶⁷ Вајсфлухгипфел (Weissfluhgipfel – 2846 m), Шафхау-
зен, Нојхаузен ам Рајнфал, Штајн ам Рајн, Делмон (Delemont),
Белфор, Париз, Мезон Лафит, Екуен, Лимож, Каор, Алби, Хоспи-
талет пре д'Андора (Hospitalet pres d'Andora), Пас де ла Каса,
Порт Енвалира (2407m), Солдеу (Soldeu), Каниљо (Canillo), Ен-
камп (Encamp), Лес Ескалдес, Андора ла Вела, Порт Пијморан
(Porte Puymorens), Ла Тур де Карол (La Tour de Carol), Фон Ромо
(Font Romeu), Ница, Венеција, Тревизо.
- 44) 1991. Монфалконе, Удине, Тренто, Париз, Лондон, Манчестер, Лидз,
15.04-16.05. Ливерпул, Даглас, Баласала, Порт Ерин, Кастлтаун (Castletown),
Ончан (Onchan), Лекси (Laxeу), Ремзи (Ramsey), Ланкастер,
Престон, Лондон, Арундел, Рочестер, Хастингс, Тун бриџ Велс,
Париз, Дурдан.
- 45) 1991. Ђенова, Мanton, Ница, Тулон, Перпињан, Порт Бу, Валенција,
21.06-14.07. Тарагона, Сарагоса, Барселона, Монсерат, Сербер (Cerbere),
Париз, Бурж.
- 46) 1991. Софија, Варна, Албена, Варна, Софија.
3.08-17.08.
- 47) 1991. Минхен, Париз, Дортмунд, Минстер, Оснабрик, Бремен, Кил,
2.09-22.09. Шилкзе, Нојминстер, Брауншвајг, Гослар, Гетинген, Минхен.

смо да набавимо разгледнице скоро сваког места кроз које смо прошли ако је то било могуће...

Око 14 часова стигли у Београд. Код мене у стану, Влада и Љубиша, срећују и уређују просторије. Поделио им скромне поклоне, којима нису били задовољни...

И тако се докoнчало ово величанствено путошeствије, које овде, такорећи узгред, белешкарски помињемо. А дигитализован је највећи део путописа *Норвешки фјордови*, као сведочанство о томе, да смо можда видели и прошли кроз више фјордова него поједини Норвежани.

767 Учествујући на једној конференцији у Давосу, М. С. Димитријевић се 10.10.1990. оглашава разгледником живописног изгледа, у окриљу врхова Ретикон, Зехорн и Пишахорн:

Драги брате,

Јављам ти се из ове оазе тишине, бистре, питке воде и девичанске чистоће, која својом вегетацијом и изгледом има призивук милог нам запољарја.

Теби и твојима пуно поздрава шаље

Миша.

- 48) 1992. Беч.
12.04-15.04.
- 49) 1992. Беч, Каленберг, Леополдсберг, Гринцинг, Минхен, Баден-Баден,
2.05-30.05. Стразбур, Париз, Ст. Квентин, Мадрид, Ескоријал, Ваљадолид,
Кордова, Севиља, Алкала де Гвадаира, Арахон, Пуебла де Ка-
цала, Осуна, Агва Дулче, Естепа, Рода де Андалузија, Фуенте
де Пиедра, Гранада, Малага, Торемолинос, Фуенђирола, Мар-
беља, Сан Педро де Алкантара, Естепона, Сан Роко, Ла Линеа,
Гибралтар, Алгезирас, Ронда, Мадрид, Сербер, Нарбона, Ница,
Венеција, Беч.
- 50) 1992. Беч, Венеција, Ница, Марсель, Сет, Порт Бу, Барселона, Ма-
14.10-5.11. дрид, Ваљадолид, Паленција, Леон, Понферада, Орензе, Сан
Јаго де Комопостело, Авила, Алсасуа (Навара), Париз.
- 51) 1993. Сантово, Давод, Нађбарацка, Батмоноштор, Баја, Калоча,
27.07-29.07. Будимпешта, Сент Андреја, Кечкемет, Кишкунфелеђхаза, Сеге-
дин.
- 52) 1993. Нађкорос, Цеглед, Егер, Мишколц, Сиксо (Szikso), Кошице,
4.09-11.09. Прешов, Бардејов (Bardejov), Спишки Храд, Спишке Похра-
дие, Спишка Капитула, Кичов, Левоча, Спишки Штврток, Лу-
бица, Кежмарок, Велика Ломница, Попрад, Спишка Собеда,
Татранска Ломница, Стара Лесна, Стари Смоковец, Татранска
Пољана, Штрбске Плесо, Ломницки штит (2632м), Скалнате
Плесо, Татранска Штрба, Врхна, Липтовски Храдок, Околич-
не, Липтовски Микулаш, Ружомберок, Липтовска Осада, Бан-
ска Бистрица, Зволен, Банска Штиавница, Кремница, Жарно-
вица, Нитра, Братислава, Мошонмађаровар, Ђер, Панонхалма,
Веспрем, Балатоналмади, Балатонфузфо (Balatonfuzfo), Балато-
налига, Секешфехервар, Будимпешта.
- 53) 1994. Кишкунмајса, Будимпешта, Вишеград, Естергом, Будимпешта.
19.01-22.01.
- 54) 1994. Моравица, Жебел (Jebel), Темишвар, Арад, Темишвар.
11.03-13.03.
- 55) 1994. Бачалмаш, Сексард, Пакс, Будимпешта, Лисабон, Кашкаш,
18.03-30.03. Кабо да Рока, Парк е паласио де Пена, Синтра, Лисабон, Касе-
рес, Мадрид, Тордесиљас (Tordesillas), Симанкас, Ваљадолид,
Куелар (Cuellar), Сеговија, Аранхуез, Толедо, Мадрид, Париз,
Амстердам-Шипол, Будимпешта.

56) 1995. Чоп, Москва, Ст. Петербург, Москва.⁷⁶⁸
9.03-23.03.

768 Аутор је, на подстицаје С. Димитријевића и брата Милана, и њихових упечатљивих казивања о Москви, крајем 1990. и почетком 1991. године боравио у овој метрополи, из које је дневнички писао породици:

Москва, 27.12.1990.

Драги моји,

Данас сам продужио боравак до 08.01.1991, бојао сам се да ту не искрсну неки проблеми, али све је у најбољем реду. Ако карта за повратак буде обезбеђена за раније дане, тада ћу кренути (Једну боцу пића сам даровао том човеку. Имам утисак да је велика корупција присутна у тоталитарним режимима).

Синоћ сам у Дому уметника гледао репрезентативну изложбу четрнаест најзначајнијих савремених ликовних уметника. То је врло висок стваралачки ниво! Занимљиво је да су у току савремених збивања у свету. Чак сам видео и неке „инсталације“ са наслоњеним цаковима, што симболизује тежину времена. А округла, зелено обојена столица је без седала. (Једна љубазна Московљанка, која је устала да на шеми метроа провери где треба да преседнем, рекла је – Такви смо и ако нам је веома тешко!).

Цртачи су изванредни, минуциозни. Човек скоро да додирне, опипа пластику исцртаних сала „Ермитажа“. Импресионира цртачки циклус о декабристима; или атмосфера у метроу!

У непосредној близини су биле књижаре па сам за Љубишу купио Шаховски енциклопедијски речник (15 рубаља).

28.12.1990.

Почео сам обиласком музеја књижевника. Данас, после рада на певанији „Росија“ (VI), посетио сам Пушкинов музеј. То је поетички, али и сазнајно-информативно, од посебне важности. Записао сам пуно тога у шта сам се осведочио. Пушкин је био и занимљив цртач! Са њим као да почиње нова етапа руске књижевности. И с разлогом је, видим, он у Москви свеprisутан. Збуњује, а полујалове може и да поражава, то неизмерно богатство једног прекратког живота!

Себе је нацртао како разговара са својим јунаком Оњеговим!

То виђење Пушкиновог музеја помогло ми је да уобличим нека запажања о великану, који ме лирско-стваралачки обузима.

По изласку из музеја обишао сам базен са топлим водом 27,7° под отвореним небом, који бих радо посетио; али не знам како би се ту снашао? Ако будем у прилици, покушаћу да то доживим?

А онда, нашао сам времена да одем до крајње станице југо-западне линије метроа, на супротну страну града. Свака од тих станица је уобличена на нов скоро уметнички начин.

Више се од тога није могло у једном дану!

29.12.1990.

Ово му сада испада као мали „дневник“ мојих обилазака Москве!

Јутрос сам радио на VII песми Росије, са доста напора и натегнутости. Око поднева сам „доручковао“ у „сталовој“, па кренуо ка Петровки, у Музеј литературе. Нигде у свету нисам на једном месту видео толико књига „штампаних“ – писаних у XVI и XVII веку. Па то је невероватно! Пред тим изузетним богатством човек може да схвати величину једне културе. Док смо ми 1804. покретали ослободилачку револуцију, они су били свесвет духа, небеса културе и уметничког живљења.

На повратку навратио сам до агенције која продаје возне карте и видео да ће после 1.01.91. поскупети 5-6 пута. Али се надам да ће један наш Југословен, редитељ, успети

57) 1995. Баја.
26.04-27.04.

58) 1995. Букурешт.
8.05-15.05.

59) 1995. Праг.
11.06-18.06.

60) 1995. Солун, Переа, Неа Епиватес, Агиа Триада, Неа Миханиона, Аг. Василиос, Лангадикиа, Аполониа, Неа Мадитос, Аспровалта, Неа Перамос, Неа Ираклица, Каламица, Кавала, Неа Карвали, Ксанти, Хрисуполи, Неа Кариа, Керамоти, Тасос, Елефтеруполи, Подохори, Солун.

61) 1995. Темишвар.
20.06-21.06.

преко својих веза да набави повратну карту.

Након вечере интензивније сам учио руски, па онда до пред поноћ „студирао“ водич, мапу, линије метроа за предстојеће обиласке.

У соби је сад пуно топлије, греју по целе ноћи. А и температура је била данас око нуле; на моменте ведро и сунчано.

Покушао сам да у ЦУМ-у потражим нешто од злата, али су гужве неописиве, и рафови празни.

30.12.1990.

Мало сам забринут за прехранивање у новогодишње дане, јер се бојим да ће менза бити затворена. Зато сам купио хлеб, виршле; постоје још паштете, које сам понео из Београда, па ће се „преживети“ некако.

Данас је права вејавица. Ипак сам кренуо у Музеј Толстоја. Погледао сам „вежбанке“ великана из Јасне Пољане, па детаље везане за његову младост. Пуно тога сам избе лежио, а понајвише оно што се односи на „Ану Карењину“. Ту сам разабрао понешто што сличи „легенди“ о настанку овог дела.

По лапавици, оквасивши ноге, дошао сам до Конзерваторија Чајковског, на концерт Рахмањинова. То није било ни близу очекиваном, можда зато што сам све пратио из задњег реда, другог амфитеатра.

Успут купио сам неку саламу, да се „преживи“, и тек по други пут поседео у кафићу, уз какао и неко њихово тесто са назови чоколадом!

У пошти, ево, чекам скоро два сата, и питање је да ли ћу доћи на ред, јер затварају у 23 часа! Ипак сам успео да вас чујем и сазнам драгоцене новости, што ме је пуно умирило. (Прошли пут сам се тетки јавио, никог није било у стану. Московско време иде два сата испред Београдског).

Драги моји, већ сам се ужелео вас, Југославије, завичаја. Постајем носталгичан, недостајете ми пуно. Не знам колико ћу још моћи овако да издржим. Ако је и за науку и за лепоту виђења, доста је! Москва је неисцрпна својим чарима и надам се да је ово само први у низу будућих дужих боравака.

Све Вас поздравља и воли,
Н.

62) 1995. Москва, Казан, Москва, Тарту, Торавере, Талин, Рига, Јурмала,
12.08-31.08. Виљнус, Љвов.

Поводом разгледнице Н. Цветковића упућене М. С. Димитријевићу (Булевар Револуције 126) и стваралачких утицаја, савета и упутстава, преносимо њену садржину:

Драги моји,

Братићу са науком који сам попримио од тебе, ево ме у северним република СССР-а. Лепо крстарење бродом [Балтиком], са уживањима најразличитије врсте. Талин ми се, док сам му прилазио са мора, привидео као [чудесни] град из бајке, са [стаситим и древним] кулама и црквеним торњевима...

То је [на изванредан начин] посведочио и касније прегледавање, обилазак и виђење.

Рига, на сличан начин одушевљава и плени. Братићу, барикаде су овде страота. Нагон ме је вукао тамо где се нешто драматично збива... Спој древног и модерног на моменте задивљује.

Све вас поздравља и воли
Кокан

63) 1995. Бари, Матера, Алтамура, Гроте Кастелане, Алберобело, Бари,
21.09-9.10. Лече, Бриндиси, Паола, Катанија, Капо Мулини, Аћи Треца (Assi Treza), Аћи Кастело, Аћи Реале, Пјаца Армерина, Месина, Вила Сан Ђовани, Ређо ди Калабрија, Сцила, Бањара Калабра, Маратеа, Рим, Фиренца, Монтекатини Терме, Пистоја, Прато, Галуцо, Сан Андреа ин Перкусио, Импрунета, Греве, Кастело Векјомађо, Рим, Сулмона, Пескара, Барлета, Трани, Бари.

64) 1995. Чоп, Љвов, Минск, Раубичи, Ждановичи, Ратомка, Заслављ,
11.11-1.12. Кијев, Симферопол, Научни, Прохладноје, Трудољубовка, Скалистое, Новопавловка, Бахчисарај, Симферопол, Одеса, Кишинев, Букурешт.

65) 1996. Солун, Неа Потидеа, Неа Фокеа, Калитеа, Палини Бич, Крioniпи,
12.05-21.05. Полихроно, Ханиотис, Пефкохори, Палиури, Касандрија, Фурика, Касандрино, Каландра, Неа Скиони, Лутра, Агиа Параскеви, Хрусу, Бродом: Рт Дрепано (Сидонија), Атос, Мони Агију Павлу, Мони Агију Дионисију, Мони Осију Григориу, Мони Симона Петрас, Мони Ксиропотаму, Дафни, Мони Аг. Панделејмона, Мони Ксенофонда, Мони Дохиариу, Уранополис, Неа Муданиа, Неа Триља (Nea Triglia), Елеохориа, Неа Силата, замак Платамонас, клисура Темпе, Лариса, Мегалохори, Каламбака, Тригона, Коридалос, Панагиа, Мецово, Вотоноси, Јањина, Перама, Каламбака, Метеори, Трикала, Кардица, Софадес, Неа Монастири, Врисиа, Фарсала, Амбелиа, Микротивес (Mikrothives),

Неа Анхиалос, Неа Пагасос, Волос, Солун, Амфиполис, Палеокоми, Родоливос, Проти, Илиокоми, Драма, Доксато, Филипи, Солун.

66) 1996. Лвов, Минск, Хатињ, Кијев.
29.06-7.07.

67) 1996. Беч, Утрехт, Ајндховен, Маастрихт, Утрехт, Амерсфорт, Цволе, Гронинген, Зуидхорн, Буитенпост, Хардегаријп (Hardegarijp), Леуварден (Leeuwarden), Гронинген, Амстердам, Пасау, Беч.

68) 1996. Москва, Коломенскоје, Останкино.
20.09-30.09.

- 69) 1996. Скопље.
15.11-16.11.
- 70) 1997. Солун, Калитеа, Солун, Калива Полигиру, Скала Геракинис, Ватопедиу, Метаморфозис, Никитас, Елиа, Трипотамос, Парадизос, Неа Мармарис, Калитеа, Неа Редестос, Базилика (Vassilika), Галатиста, Ајос Продромос, Геропатанос, Палеохори, Неохори, Стагира, Стратоники, Стратонион, Јерисос, Неа Рода, Хиландар, Солун.
- 71) 1997. Беч, Шопрон, Будимпешта.
20.07-30.07.
- 72) 1997. Темишвар, Клуж, Фелеаку, Турени, Турда, Униреа, Ајуд, Теиуш, Алба Јулиа, Ланкрам, Себеш, Ораштие, Симериа, Хунедоара, Дева, Добра, Фађет (Faget), Лугош (Lugoј), Коштеју, Рекаш, Реметеа Маре, Ђирода (Giroda), Темишвар.
- 73) 1997. Беч, Тренчин, Братислава, Ст. Пелтен, Мелк, Шенбихел (Schoenbuehel), Агсбах Дорф, Агштајн, Арнсдорф, Росац (Rossatz), Маутерн, Штајн, Кремс, Праг, Брно, Беч.
- 74) 1998. Солун, Атина, Пиреј, Ираклион, Агиа Варвара, Агиа Дека, Гортис, Мирес, Фестос, Ираклион, Неа Аликарнасос, Амнисос, Картерос, Хани Кокини, Хани, Гурнес, Херсонисос, Лименос Херсонису, Сталида, Маља (Malia), Неаполи, Агиос Николаос, Ираклион, Амудара, Агиа Пелагиа, Бали, Памормос, Платанес, Мисира, Периволио, Ретимно, Георгиуполи, Врисес, Суда, Ханиа, Атина, Халкида, Елеусина, Скарамангас, Дафни, Палеос Фалиро, Каламаки, Алимос, Агиос Космас, Елинико, Глифада, Вула, Вулиагмени, Варкица, Агиа Марина, Лагониси, Каливиа Паралиас, Саронида, Анависос, Палеа Фокеа, Легрена, Сунион, Лаврио, Торико, Кератеа, Неа Куварас, Каливиа, Маркопуло, Пеаниа, Агиа Параскеви, Холаргос, Атина, Солун, Скопље, манастир Св. Никита, манастир Св. Архангели, Кучевиште, Бродец, Скопље.
- 75) 1998. Беч, Винер Нојштат, Грац, Сент Готхард, Косег, Сомбатхел, Занат, Ват, Сарвар, Боргата, Кисомљо (Kissomlyo), Ригац, Ук, Залађоморо (Zalagyomoro), Шумег, Бадачон (Badacsony), Бадачонтома, Абрахамхеђи, Балатонрендес, Ревфулоп, Балатонсепезд (Balatonszepezd), Балатонакали, Килиантелеп, Балатонудвари, Орвењес (Orvenyes), Асофо, Тихањи, Замарди, Шиофок, Сантод, Фурдотелеп, Балатонфолдвар, Балатонсарсо, Балатон-

сод, Балатонсемеш, Богларлеле, Фониодлигет, Фониод, Балатонмариафурдо, Балатонкерестур, Балатонберењи, Кестхель, Ђенешдиаш (Gyenesdias), Воњарцвашеђи (Vonyarcvashegy), Таполка, Балатонфиред, Будимпешта.

- 76) 1998. Једрене, Истамбул, Бејоглу, Искидар, Канлика, Јеникеј, Румели
11.05-19.05. Хисар, Бебек, Арнавуткеј, Ортакеј, Истамбул, Асеновград, Бачково, Бачковски манастир, Нареченска Бања, Хвојна, Чепеларе, Опсерваторија Рожен, Пловдив, Софија.
- 77) 1998. Беч, Брно, Требич, Владислав, Намести над Славоу, Крахтилов,
1.07-8.07. Петровице, Окришки, Зашовице, Бртнице, Присека, Телч, Крамулчи, Мракотин, Студена, Лилем, Стрмилов, Кунжак, Члунк, Отин, Линдрихоув Храдек, Хорни Ждар, Долни Лхота, Страж над Незарку, Млака, Стара Хлина, Требон, Лишов, Рудолфово, Чешке Буђејовице, Хлубока над Влтавоу, Вчелна, Камени Ујезд, Присечна, Чешки Крумлов, Табор, Плзењ, Маријанске Лазни, Карлове Вари, Лубенец, Хоре Седли, Хоровчики, Крушовице, Ревничов, Рачице, Кладно, Праг, Карлштајн, Брно, Беч.
- 78) 1998. Брегово, Димово, Белограцик, Рабиша, Магура, Видин.
5.08-8.08.
- 79) 1998. Беч, Бамберг, Бенсхајм, Дармшат, Магдебург, Нирнберг, Пасау,
12.09-18.09. Беч.
- 80) 1998. Мохач, Лањчок (Lanycsok), Сајк, Седеркењи, Печуј, Салонта,
18.12-20.12. Харкањ, Шиклош, Нађхаршањ, Вилани (Vilany), Поча (Pocsa), Борјад (Bořjad), Бољ (Boľy), Гара, Бачборшод, Бачбокод, Чавољ (Csavoly), Јаношхалма, Кишкунхалаш.
- 81) 1999. Беч, Клостернојбург, Ст. Андра, Тулн, Сигхарц-Кирхен
17.02-22.02. (Siegharts-Kirchen), Тулнер-Бах, Брајтнфурт, Перхтолсдорф, Будимпешта.
- 82) 1999. Будимпешта, Брно, Кромериж, Оломоуц, Брно, Праг, Кутна Хора,
23.03-30.03. Будимпешта.
- 83) 1999. Беч.
15.07-20.07.
- 84) 1999. Москва, Реутов, Балашиха, Обухово, Кузьеци, Мала Дубна,
20.09-30.09. Покров, Стари Петушки, Болдино, Лакинск, Ворша, Јурјевец, Владимир, Суздаљ, Москва.

- 85) 1999. Беч, Брегенц, Фелдкирх, Ст. Антон ам Арлберг, Ландек, 29.10-4.11. Кицбихлер, Цел ам Зе, Беч, Ајзенштат, Шицен, Огау, Руст, Морбиш ам Зе, Беч.
- 86) 2000. Беч, Баден, Сателбах, Мајерлинг, Хејлигенкројц, Гаден, 22.02-27.02. Хинтербрил, Лихтенштајн, Гисхибл, Беч, Нојжидер ам Зе.
- 87) 2000. Солун, Атина, Геракас, Палини, Пикерми, Диаставроси, Неа 10.04-22.04. Макри, Агиос Пантелејмонас, Тимбос Маратона, Паралиа Маратона, Маратон, Атина, Родос, Фалираки, Афандон, Архангелос, Малонас, Масари, Палатос, Линдос, Родос, Кос, Калимнос, Агиа Марина (Лерос), Скала (Патмос), Хора (Патмос), Ермуполи (Сирос), Тинос, Миконос, Делос, Гаврио (Андрос), Рафина, Атина, Солун, Скопље.
- 88) 2000. Беч, Вилдунгсмауер, Бад Дојч-Алтенбург, Петронел-Карнунтум, 5.05-9.05. Рорау, Швехат, Будимпешта.
- 89) 2000. Москва, Звездној Городок, Красногорск, Голево, Архангелско, 26.05-9.06. Москва.
- 90) 2000. Марбург, Хановер Минден, Гетинген, Хановер (ЕХРО 2000), 8.07-14.07. Берлин, Потсдам.
- 91) 2000. Беч, Линц, Кобленц, Брисел, Еуро Сити Стар, Лондон, Виндермер 31.07-15.08. (Windermare), Боунес он Виндермер (Bowness on Windermare), Стејвли (Stavely), Барнсајд (Burneside), Кендал, Оксенхолм, Локерби, Глазгов, Странер, Белфаст, Арма (Armagh), Монахан (Monaghan), Килили (Killylea), Каледон, Огнаклеј (Aughnacloy), Балигејвли (Ballygawley), Ома (Omagh), Њутон-стјуарт, Даглас Бриц, Сион Милс, Страбан (Strabane), Балимогори (Ballymoghry), Магерамасон (Magheramasson), Њу Билдингс, Лондондери, Баликели, Лимавади (Limavady), Ејганлу (Aghanloo), Мегилиган (Magilligan), Даунхил, Кастелрок, Артиклејв, Колерејн (Coleraine), Портраш (Portrush), Данлас (Dunluce), Портбалинтре (Portballintrae), Бушмилс, Козвеј Хед, Џајантс Козвеј, Балинтри, Карик-а-Ред Роупбриц (Carrick-a-rede Ropebridge), Карндуф (Carnduff), Баликастл (Ballycastle), Баливој (Ballyvoy), Мурлог Беј (Murlough bay), Кашенданм (Cushendunm), Нокнакари (Knocknacragh), Кашендал (Cushendall), Глендариф, Портадаун, Арма, Белфаст, Њутонаби (Newtonabbey), Грин Ајленд, Карик Фергус, Арма, Белфаст, Странер, Аир (Ayr), Глазгов, Кингстон апон Хул, Брасдфорд, Манчестер, Шефилд, Честерфилд, Нотингем, Линколн, Бри-

сел, Остенде, Бриж, Хејст (Heist), Дуиненберг (Duinenberg), Алберт – Страбд (Albert – Strabd), Кноке (Knokke), Брисел, Бинш (Binche), Лиер (Lier), Мешелн (Mechelen), Беч.

92) 2000.
25.09-29.09. Вршка Чука, Киреево, Раковица, Подгоре, Рајановци, Ошане, Вешчица, Белоградчик.

93) 2000.
9.10-17.10. Беч, Венеција, Трст, Мирамаре, Грињано, Трст, Венеција, Верона, Бресаноне, Мерано, Болцано, Местре, Тарвизио, Велден, Клагенфурт, Беч.

94) 2001.
15.02-9.03. Беч, Атнап Пухајм (Attnang Puchheim), Гминден, Алтминстер ам Траунзе, Траункирхен, Траункирхен орт Ебензе, Бад Ишл, Бад Гоизерн, Штиг ам Халштетер Зе, Халштат, Обертраун, Бад Аузе, Митендорф, Штајнах-Ирднинг, Минхен, Париз, Ламбал, Брест, Ле Фау, Кимперх (Quimperc'h), Пон де Буи (Pont de Buis), Пор Лоне, Шатолен, Кимпер, Ван, Париз, Кале, Довер, Лондон, Абердур, Киркалди, Леучар (Leuchars), Ст. Ендрјус, Глазгов, Трун, Белфаст, Арма, Њури (Newry), Мајорбриџ, Хилтаун, Малартаун (Mullartown), Њукасл, Дандрам, Клог (Clough), Даунпатрик, Саул, Вардкасл, Стренгфорд, Портафери, Абердин, Киркубин, Грејеби, Маунт Стјуарт, Њутонард, Дандоналд, Белфаст, Арма, Огер (Augher), Нокмани (Knockmany), Клогер, Фајфмајлтаун, Брукборо, Лизбело (Lisbelaw), Енискилен, Кастл Кул, Драмкард, Флоренц Корт, Малан (Mullan), Дерилин, Тули, Лиснаски (Lisnaskea), Магирес Бриџ, Арма, Белфаст, Трун, Глазгов, Престон, Манчестер, Лондон, Довер, Кале, Париз, Минхен, Верона, Трст, Удине, Беч.

95) 2001.
21.04-29.04. Букурешт, Отопени, Сафтिका, Ћоплани, Пукени Мари, Банешти, Кимпина, Корну, Комарник, Синаја, Буштени, Ацуга, Пириул Рече, Рижнов, Тохану Ноу, Бран, Кристиан, Брашов, Прежмер, Тимишу де Жос, Тимишу де Сус, Предеал, Букурешт.

96) 2001.
18.05-23.05. Беч.

97) 2001.
1.06-16.06. Беч, Сан Кристобал де ла Лагуна, Санта Круз де Тенерифе, Такоронте, Ла Куеста де ла Вила, Ла Оротава, Пуерто дела Круз, Теиде, Пуерто де лас Ниевес (Гран Канариа), Агете, Галдар, Сан Фелипе, Лас Палмас де Гран Канариа, Ла Лагуна, Беч, Хамбург, Копенхаген, Малме, Хоеер (Ноеоер), Хоерби (Ноербу), Осбихолм (Osbyholm), Хурва, Гардстанга, Лунд, Малме, Копенхаген, Хамбург, Беч.

- 98) 2001. 11.08-20.08. Жмеринка, Одеса, Черноморка, Фонтанка, Вап'ярка, Визирка, Коблево, Нечајаное, Николаев, Велика Корениха, Кирово, Козирка, Парутино, Олбија, Одеса, Жмеринка, Тарнополь.
- 99) 2001. 8.09-19.09. Минхен, Беч, Весендорф (Voesendorf), Бидермансдорф, Лаксенбург, Беч, Минхен, Гаутинг, Штарнберг, Туцинг, Фелдафинг, Траубинг, Андекс, Минхен, Оберау, Етал, Грасванг, Линдерхоф, Оберамергау, Унтерамергау, Саулсгруб, Бад Бајерзојен, Гшвелд, Вилдштајг, Штајнгаден, Бихл, Рид (Ried), Траухгау, Халблех, Букинг (Buching), Хохеншвангау, Нојшванштајн, Пајсенберг, Одердинг, Вајлхајм, Штарберг, Минхен, Копенхаген, Одензе, Архус, Фредерициа, Колдинг, Минхен, Беч.
- 100) 2001. 6.11-14.11. Букурешт, Доброешти, Пентелимон, Манастир Черника, Могошоја, Буфтеа, Тамаши, Кобеанка, Балотешти, Каћулати, Моара Влашићи, Манастир Калдарушани, Липиа, Грују, Силистеа, Манастир Снагов, Манастир Циганешти, Леордени, Фрумушани, Херашти, Букурешт.
- 101) 2001. 3.12-8.12. Софија, Долни Богров, Саранци, Долни Камарци, Челопеч, Златица, Пирдоп, Антон, Копривштица.
- 102) 2002. 12.02-19.02. Беч.
- 103) 2002. 8.05-16.05. Софија, Кокаљане, Долни Пасарел, Самоков, Сапарево, Сапарева Бања, Паничиште, Маджаре, Говедарци, Гјолечица, Маљовица, Софија.
- 104) 2002. 23.05-4.06. Москва, Митишчи, Мамонтовка, Братовшчина, Сергијев Посад, Краснозаводск, Переслав Залески, Пушкино, Пироговскиј, Черкизово, Поведники, Бельяниново, Бородино, Москва, Красногорск, Опалиха, Нахабино, Дедовск, Ново Јерусалимское, Москва.
- 105) 2002. 13.06-23.06. Беч, Фулда, Ерфурт, Ајзенах, Касел, Волфенбител, Линебург, Хамбург, Малме, Штокхолм, Упсала, Штокхолм, Дротингхолм, Штокхолм, Вестерос, Штокхолм, Упсала, Гамла Упсала, Штокхолм, Копенхаген, Либек, Рошток, Шверин, Хамбург, Минхен, Беч.
- 106) 2002. 2.10-6.10. Темишвар.

- 107) 2002.
6.12-8.12. Белоградчик, Видин, Кула.
- 108) 2003.
3.02-28.02. Беч, Париз, Кале, Лондон, Пул, Борнмаут, Саутемптон, Лондон, Дерби, Лестер, Лондон, Карлајл, Странер, Кеирнрајан (Cainguan), Ларне, Белфаст, Дундлак, Каслбелингам, М о н а - стербоис, Њугрејнц, Килсара, Дрогхеда, Џулиенстаун, Свордс, Малахид, Туламор, Скреган, Блубел, Килкормак, Бир, Клоган, Клокмакноис, Балиновен, Атлона, Гласан, Танг, Карикбој, Едвортстаун, Гранард, Балинаг, Каван, Батлерсбриц, Ватлбриц, Клон, Смитборо, Монахан, Арма, Белфаст, Странер, Карлајл, Престон, Блекпул, Лондон, Кардиф, Каерфили, Глостер, Лондон, Довер, Кале, Париз, Беч
- 109) 2003.
1.05-14.05. Солун, Переа, Агија Тријада, Солун, Стилида, Термопили, Камена Вурла, Агиос Константинос, Агиос Николаос, Атина, Пиреј, Парос, Наксос, Атиниос, Фира, Иа, Месариа, Вотонас (Vothonas), Пиргос, Мегалохори, Ебрион, Периса, Фира, Акро- тири, Атиниос, Парос, Пиреј, Егина, Метана, Порос, Галатас, Хидра, Спецес, Егина, Агиос Нектариос, Палеохора, Афеа, Пиреј, Атина, Лутраки, Перахора, Иреон де Перахора, Атина, Триполи, Kerassitsa, Спарта, Амиклес, Дафни, Крокеес, Скала, Елос, Влахиотис, Молаи, Сикиа, Монемвасиа, Спарта, Мистра, Атина, Солун.
- 110) 2003.
3.06-20.06. Беч, Париз, Дизниленд, Сомир, Прованс, Бурж, сансер, Ст. Сатир (St. Sature), Париз, Беч.
- 111) 2003.
8.07-11.07. Белоградчик, Рабиша, Магура.
- 112) 2003.
16.08-30.08. Винаца, Жмеринка, Одеса, Хмельницьки, Будимпешта.
- 113) 2003.
10.09-22.09. Солун, Атина, Неа Манолада, Варда, Лехена, Андравида, Гастони, Савалиа, Амалиада, Пиргос, Олимпија, Патрас, Сами, Аргостоли, Сфороната, Ацупадес, Маркопуло, Порос, Килини, Патрас, Рион, Егио, Коринт, Науплион, Тиринт, Аргос, Атина, Пендели, Атина, Килкис, Доирани, Родополи, Сидерокастро, Серез, Паранести, Амаксадес, Иасмос, Комотини, Кими, Алек- сандруполис, Камариотиса, Палеополис, Самотраки, Алексан- друполис, Солун.
- 114) 2003.
9.11-26.11. Беч, Минхен, Париз, Виши, Мулен, Невер, Париз, Бон (Beaune), Париз, Беч.

- 115) 2004. Солун, Атина.
22.02-27.02.
- 116) 2004. Софија.
18.05-24.05.
- 117) 2004. Москва, Сергијев Посад, Ярослављ.
30.05-12.06.
- 118) 2004. Беч, Париз, Футуроскоп, Марсель, Ајачио, Бонифачио, Ст. Тереза Галура, Палау, Арзахена, Олбиа, Чивитавекија, Рим, Сполето, Губио, Анкона, Пезаро, Урбино, Пјаченца, Кремона, Бреша, Венеција, Беч.
15.06-9.07.
- 119) 2004. Беч, Стразбур, Париз, Вијен, Оранж, Марсель, Барселона, Палма де Мајорка, Ибица, Денија, Бенидром, Аликанте, Елче, Орихуела, Мурсија, Лорка, Алмерија, Херез де ла Фронтера, Кадиз, Севилја, Гранада, Кордоба, Мадрид, Лисабон, Евора, Монтемар, Батаља, Леирија, Коимбра, Порто, Виана до Кастело, Валенција до Мињо, Туи, Ла Коруња, Бетанцос, Луго, Меира, Ла Понтенова, Луарка, Гихон, Овиједо, Ларедо, Кастро Урдиалес, Сантандер, Билбао, Хендај, Париз, Беч.
5.09-24.09.
- 120) 2004. Софија.
5.11-9.11.
- 121) 2005. Беч. Минхен, Париз, Мо (Меаух), Кале, Довер, Лондон, Ворик, Плимут Ексетер, Бристол, Велс, Бангор, Порт Диновиц (Port Dinowic), Кернарфон (Caernarfon), Конви (Conwy), Честер, Лондон, Нортхемптон, Холихед, Дун Лаогер, Даблин, Лондон, Кале, Париз, Беч.
10.03-27.03.
- 122) 2005. Солун, Атина, Мандра, Инои, Елефтерес, Еритрес, Платеја, Вилиа, Егостена, Порто Гермено, Атина, Ливадија, Дистомо, Осиос Лукас, Атина, Скала Оропу, Оропос, Амфиарео, Атина, Солун.
9.04-16.04.
- 123) 2005. Софија, Владаја, Мрчаево, Старо село, Дупница, Кочериново, Рила, Пастра, Рилски манастир, Благоевград, Симитли, Кресна, Струмјана, Сандански, Спатово, Хотово, Лозеница, Мелник, Софија.
25.04-2.05.
- 124) 2005. Будимпешта, Геделе, Рацкеве, Беч, Минхен, Обершлајсхајм, Париз, Ангулем, Тулуза, Бордо, Сарла, Сујак, Брив ла Гајард,
22.07-15.08.

камадур, Париз, Кале, Довер, Лондон, Холихед, Дун Лаогер, Даблин, Пауерс Корт, Глендалу, Даблин, Килкени, Ати (Athy), Килкален (Killculen), Нас (Naas), Даблин, Корк, Фермој (Fermoy), Мичелстаун, Кахер, Кашел, Корк, Малоу, Шарлевил, Бунрати, Енис, Лимерик, Галвеј, Огнанур (Aughnanure), Оугтерард (Oughterard), Лоуг Кориб (Lough Corrib), Росавел, Аранска острва, Инишмор, Килронан, Килмарџи (Kilmurphy), Росавел, Галвеј, Балинроб, Балинтобер Еби, Вестпорт, Кастелбар, Понтун, Фоксфорд, Свинфорд, Чарлстаун, Тобекари, Балисадар (Balysadare), Нокнареа (Knocknaree), Кароумор, Слиго, Паркс Кастл, Манорхамилтон, Блеклајон, Белу, Летербрин, Арма, Монахан, Кастл Бларни, Карик Макрос, Арди, Колон, Слејн, Ашборн, Дун Лаогер, Холихед, Лондон, Довер, Кале, Париз, Беч.

125) 2005. Солун, Рапсани, Платамонас, Неа Пори, Рапсани, Дион, 18.09-25.09. Вергина, Агии Димитрии, Амбелаќја, Рапсани, Солун.

126) 2005. Букурешт, Слобоциа, Буку, Тандареи, Ђурђени, Хиршова, Тополог, 20.10-27.10. Ѓиукурова, Николае Балческу, Налбант, Каталои, Фрекаџи, Никулицел, Манастир Кокош, Манастир Саон, Манастир Челик Деро, Михаил Когалничеану, Бабадаг, Михај Витеазул, Тариверди, Овидиу, Басараб, Мутфатлар, Констанца, Мамаја, Castelu, Фетешти, Чернавода, Букурешт.

127) 2005. Беч, Париз. 1.11-27.11.

128) 2005. Софија. 18.12-24.12.

129) 2006. Беч. 24.01-27.01.

130) 2006. Софија. 30.01-4.02.

131) 2006. Пирот, Харманли, Хавса, Узункепри, Гелиболу, Лапсеки, 25.03-3.04. Чанакале, Троја, Езине, Кичиккују, Армутова, Ајвалик, Алтинова, Зејтинлик, Алиага, Менемен, Измир, Ајдин, Назили, Кујучак, Бухархернд, Сарајево, Денизли, Памуккале, Хијераполис, Серинхисар, Адипајам, Сегит, Кизилчадаг, Коркутели, Анталија, Сиде, Аспендос, Перге, Памуккале, Каракасу, Афродизијас, Ајдин, Селчук, Ефес, Бергама, Ајвадик, Бехрамакале, Асос, Чанакале, Ечеабат, Гелиболу, Капикуле, Харманли, Софија.

Напоменимо овде узгред, да су Нада и Сергије Димитријевић, на туристичком путовању кроз Јордан, Сирију, Либан, у Турску ушли у месту Nataу, Првог маја, а изашли на граничном прелазу Капикуле 6. маја 1965.

- 132) 2006. Ботевград, Јабланица, Ловеч, Тројан, Тројански манастир, 6.05-12.05. Арбанаси, Велико Трново, Дрјаново, Трјавна, Габрово, Шипченски проход, Шипка, Шипченски манастир, Шејново, Карлово, Сопот, Софија, Радомир, Рилски манастир, Гроб Св. Ивана Рилског, Благоевград, Софија.
- 133) 2006. Белоградчик, Боровица, Долни Лом, Митровци, Белимел, Боровци 10.06-13.06. Берковица, Брзија, Костин Брод, Софија.
- 134) 2006. Турну Северин, Броштени, Мотру, Тишмана, Манастиреа 22.09-30.09. Тишмана, Пештишани, Аркани, Тргу Жиу, Скоарта, Беагешти, Манастиреа Хурец, Хорезу, Рамнику Влча, Калиманешти, Кћулата, Манастиреа Коциа, Куртеа де Арцеш, Валеа Јесулуи, Беревоешти, Кмпулунг, Валеа Маре Правати, Драгославеле, Рукари, Фундата, Мојесћу де Жос, Бран, Ржнов, Кристиан, Брашов, Озун, Тргу Сакујешч, Лемниа, Бретин, Појана Сарата, Ојтуз, Онешти, Хелеђу, Сандулени, Магура, Бакау, Филипешти, Роман, Мирославешти, Тимишешти, Тргу Неамт, Манастиреа Неамт, Фалтичени, Сучеава, Митоку, Драгомирне, Драгомирна, Манастиреа Драгомирна, Патраути, Баденти, Радаути, Маргинеа, Ватра, Молдовите, Молдовица, Манастиреа Молдовица, Вама, Воронеж, Манастиреа Воронеж, Гура Хуморулуи, Палтиноаса, Илишешти, Салчеа, Думбравени, Владени, Ботошани, Копалау, Николае Балеску, Хирлау, Тргу Фрумош, Струнга, Роман, Филипешти, Бакау, Николае Балеску, Ракађуни, Валеа Сеака, Саскунт, Адјуд, Марашешти, Тисица, Гароафа, Фокшани, Голешти, Думбравени, Слобоциа Брадулуи, Рамнику Сарат, Пошта Улнау, Бузау, Костешти, Косерени, Мовилица, Синешти, Букурешт, Синаја, Мороени, Пјетошица, Фиени, Пуђиоаса, Дојчешти, Трговиште, Драгодана, Гаешти, Питешти, Албота, Лунка, Слатина, Балс, Крајова, Подари, Радован, Ђубега, Галичеа Маре, Маглавит, Калафат, Видин, Белоградчик.
- 135) 2006. Беч, Париз, Мадрид, Албасете, Мадрид, Кордова, Малага, 22.10-16.12. Кордова, Севиља, Хуелва, Кордова, Еспиел, Белмез, Пенхароха, Фуентеобехуна, Гранца де Торемолинес, Ацуага, Берланга, Ахилонес, Лерена, Вила Гарциа де ла Торе, Зафра, Монестирио, Санта Олала дел Кала, Ел Ронкијо, Севиља, Кордова, Ел Карпио, Бухаланце, Канете де лас Торес, Порсуна, Торедон Химено, Торекампо, Хаен, Баеза, Убеда, Ла Једра, Рус, Канена, Линарес,

- Бајлен, Андухар, Кордова, Мадрид, Толедо, Кордова, Медина
Азахар, Кордова, Севиља, Кордова, Мадрид, Париз, Беч.
- 136) 2007. Белоградчик, Магура, Монтана, Враца, Паволче, Челопек,
16.03-20.03. Околчица, Леденика, Враца, Монтана, Студено Буче, Белоград-
 чик.
- 137) 2007. Софија.
25.03-31.03.
- 138) 2007. Беч, Минхен, Париз, Брисел, Бриж, Антверпен, Брисел, Париз.
10.04-21.04
- 139) 2007. Шаг, Темишвар, Рекаш, Лугож, Гавожда, Жупа, Карансебеш,
28.04-5.05. Глимбока, Очелу, Рошу, Завој, Баутар, Сармисегетуза, Тотеш-
 ти, Хацег, Хунедоара, Синтухалм, Симериа, Ораштие, Винту
 де Жос, Алба Јулија, Ланкрам, Себеш, Миеркуреа Сибиулуи,
 Кристиан, Сибиу, Сура Маре, Слимник, Шеика Маре, Копса,
 Аксенте Север, Медиаш, Братеју, Денеш, Сигишоара, Надеш,
 Балансери, Акакари, Тргу Муреш, Сигишоара, Хомрод, Алеш-
 ти, Винатори, Сашиц, Михај Витеазул, Крик, Бунешти, Фишер,
 Рупеа, Хогит, Мајеруш, Ротбав, Брашов, Синаја, Крајова, Бра-
 дешти, Ракарии де Жос, Филиашу, Стрехаја, Симиан, Турну Се-
 верин, Оршова, Лешелница, Дубова, Свиница, Берзаска, Песка-
 ри, Молдова Веке, Пожежена, Калуђерово.
- 140) 2007. Софија, Перник, Витановци, Зидарци, Лесковец, Косача,
7.05-18.05. Ковачевци, Лобуш, Жаблене, Земен, Земенски манастир, Пеш-
 тера, Врања Стена, Пенкјовци, Докјовци, Видрар, Мрамор, Ву-
 кан, Трн, Трнско Ждрело, Филиповци, Маракетинци, Брезник,
 Слаковци, Батановци, Софија.
- 141) 2007. Софија, Самоков, Боровец, Радуил, Марица, Долна Бања,
5.07-9.07. Костенец, Софија.
- 142) 2007. Беч.
9.09-15.09.
- 143) 2007. Беч, Стразбур, Париз, Брисел, Ган, Брисел, Париз, Мадрид,
27.10-25.11. Кордоба, Мадрид, Памплона, Сан Себастијан, Ирун, Андај, Па-
 риз, Келн, Минхен, Траунштајн, Салцбург, Беч.
- 144) 2007. Софија.
16.12-22.12.

- 145) 2008. Софија, Нови Хан, Елин Пелин.
21.01-25.01.
- 146) 2008. Беч, Париз, Беч.
24.02-16.03.
- 147) 2008. Букурешт.
6.04-13.04.
- 148) 2008. Љубљана, Копар, Трст, Басовица, Аквилинија, Шкофје, Копар, Љубљана.
17.05-25.05.
- 149) 2008. Беч, Стразбур, Париз, Мадрид, Логроњо, Сарагоса, Мадрид, Ваљадолид, Медина дел Кампо, Тордесиљас, Руеда, Ваљадолид, Андај, Париз, Беч.
9.06-22.06.
- 150) 2008. Софија, Перник, Слаковци.
26.07-03.08.
- 151) 2008. Букурешт, Јаши, Букурешт.
21.10-28.10.
- 152) 2008. Беч, Стразбур, Париз, Мадрид, Кордоба, Мадрид, Куенка, Кордоба, Мадрид, Париз, Стразбур, Беч.
13.10-3.11.
- 153) 2009. Жимболија, Темишвар, Лугож, Дева, Сибиу, Мјеркуреа, Сибиули, Себеш, Хунедоара, Дева, Арад, Темишвар.
5.02-8.02.
- 154) 2009. Будимпешта, Беч, Стразбур, Париз, Штутгарт, Минхен, Беч, Будимпешта.
4.03-22.03.
- 155) 2009. Софија.
25.03-29.03.
- 156) 2009. Будимпешта, Беч, Минхен. Штутгарт, Париз, Лил, Кале, Довер, Лондон, Хатфилд, Довер, Кале, Париз, Франкфурт, Беч, Будимпешта.
1.04-22.04.
- 157) 2009. Решица, Карансебеш, Хацег, Клуж, Герла, Манастир Никула, Клуж, Ајуд, Алба Јулија, Темишвар.
20.05-23.05.
- 158) 2009. Велес, Пела, Платамон, Вергина, Манастир Тимиос Продромос, Вериа, Аристотелова школа, Науса, Платамон, Неа Пори, Алек-

сандруполис, Делта Евроса Александруполис, Амфиполис, Велес.

- 159) 2009. Софија, Пловдив, Бачковски манастир, Чепеларе, Рожен, Устово, Рајково, Смољан, Чокманово, Смиљан, Могилица, Пампорово, Рожен, Софија, Мелник, Рожен, Роженски манастир, Мелник, Рупишта, Сандански, Софија.
28.09-4.10.
- 160) 2009. Париз.
25.10-30.10.
- 161) 2009. Софија.
6.11-13.11.
- 162) 2009. Париз, Мадрид, Кордоба, Мадрид, Париз.
14.11-14.12.
- 163) 2010. Будимпешта, Беч, Минхен, Карлсруе, Хајделберг, Манхајм, Париз, Минхен, Будимпешта.
25.01-24.02.
- 164) 2010. Будимпешта, Линц, Франкфурт, Стразбур, Париз, Минхен, Будимпешта.
1.05-10.05.
- 165) 2010. Пазарџик, Пловдив, Чепеларе, Бачковски манастир.
30.05-4.06.
- 166) 2010. Будимпешта, Тибинген, Беч, Будимпешта.
14.08-20.08.
- 167) 2010. Париз, Мадрид, Кордоба, Мадрид, Париз.
15.11-19.12.
- 168) 2011. Цирих, Нион Версуа, Женева, Париз.
16.01-20.02.
- 169) 2011. Софија.
08.03-13.03.
- 170) 2011. Лондон, Кембриџ.
27.03-03.04.
- 171) 2011. Париз.
10.05-21.05.

- 172) 2011. Беч.
14.06-19.06.
- 173) 2011. Треске Цонца, Канове ди Роана, Асјаго, Калтрано, Ћупано, Каре.
30.06-04.07.
- 174) 2011. Беч, Нове Место на Мораве, Ждар Над Сазавоу, Војнув Местец, Круцемборк, Ждирец над Дубравоу, Весели Копец.
04.09-09.09.
- 175) 2011. Париз.
7.11-27.11.
- 176) 2011. Софија.
06.12-12.12.
- 177) 2012. Цирих, Рол, Цирих.
30.01-04.02.
- 178) 2012. Софија.
10.02-17.02.
- 179) 2012. Беч, Париз, Марсель, Алаук, Касис, Обањ, Париз.
20.02-20.03.
- 180) 2012. Беч.
01.04-06.04.
- 181) 2012. Софија, Ботевград, Златна Панега, Румјанцево, Петревене, Луковит, Обнова, Булгарене, Русе, Басарбово, Иваново, Софија.
21.06-24.06.
- 182) 2012. Шемпетер при Горици, Нова Горица, Асиаго, Рим.
28.06-06.07.
- 183) 2012. Софија, Брестница, Блгарски Извор, Велико Трново, Дрјановски манастир, Боженци, Габрово, Етр, Софија.
17.09-23.09.
- 184) 2012. Париз.
13.11-25.11.
- 185) 2012. Софија.
05.12-12.12.
- 186) 2013. Париз, Рол, Женева, Париз.
22.01-03.02.

- 187) 2013. Милано, Падова, Болоња, Венеција, Падова, Милано.
01.03-27.03.
- 188) 2013. Милано, Падова, Венеција, Падова, Понте сан Николо, Лењаро,
05.04-26.04. Пјове ди Сако, Кјођа, Пелестрина, Сант Антонио ди Пелестрина, Сан Пјетро ин Волта, Санта Марија дел Маре, Алберони, Маламоко, Повелја, Лидо, Венеција, Падова, Ферара, Падова, Бреша, Пескјера ди Гарда, Падова, Венеција, Падова, Верона, Виченца, Падова, Милано.
- 189) 2013. Париз.
17.06-30.06.
- 190) 2013. Софија, Перник, Витановци, Палилула, Слаковци, Брезник,
02.07-11.07. Софија, Костин Брод, Брзија, Берковица, Боровци, Монтана, Белоградчик, Вештица, Ошане, Рајановци, Подгоре, Раковица, Киреево.
- 191) 2013. Беч.
03.08-10.08.
- 192) 2013. Париз.
18.09-27.09.
- 193) 2013. Софија
01.10-05.10.
- 194) 2013. Париз.
11.11-30.11.
- 195) 2013. Милано, Падова, Милано.
02.12-24.12.
- 196) 2014. Париз, Женева, Рол, Женева, Париз.
12.01-26.01.
- 197) 2014. Софија
03.03-08.03.
- 198) 2014. Милано, Падова, Милано.
04.05-28.06.

- 199) 2014. Софија
01.07-04.07.
- 200) 2014. Милано, Падова, Милано.
07.07-28.07.
- 201) 2015. Париз, Марсељ, Париз.
16.02-09.03.
- 202) 2015. Софија
17.04-21.04.
- 203) 2015. Милано, Падова, Милано.
04.05-17.05.
- 204) 2015. Париз, Дижон, Бон (код Дижона), Париз.
23.08-29.08.
- 205) 2015. Софија
09.12-13.12.
- 206) 2016. Атина, Василико, Кало Неро, Вунаки, Агианакис, Елеа, Giannitsochori, Tholo, Захаро, Олимпија, Атина
26.08-03.09.
- 207) 2016. Софија, Перник, Батановци, Ноевци, Непразненци, Гигинци, Гигински манастир, Брезник, Слаковци, Софија
19.09-24.09.
- 208) 2016. Минхен, Марсељ, Ле Гуд, Калелонг, Сормиу, Марсељ, Минхен
17.10-23.10.
- 209) 2016. Минхен, Оберау, Гармиш Партенкирхен, Калтенбрун, Клаис, Шарниц, Лајтен (Leithen), Инзбрук, Вил, Иглс, Хафелекар (2334 м), Велс, Инзбрук, Минхен
21.11-10.12.
- 210) 2017. Париз, Женева, Версуа, Женева, Париз
11.01-25.01.
- 211) 2017. Беч, Баден, Хеленентал-Крајнерхуте, Беч, Будимпешта
19.03-26.03.
- 212) 2017. Софија
03.04-08.04.
- 213) 2017. Париз, Марсељ
11.05-3.06.

- 214) 2017. Беч, Праг, Беч.
25.06-2.07
- 215) 2017. Скијатос, Мегали Амос, Кукунаријес, Ахладијес, Лаларија, Кастро, Кати Јорги, Агија Параскеви, Агија Елени, Скопелос, Патитири (Алонисос), Хора (Алонисос), Скијатос, Трулос.
3.09-13.09.
- 216) 2017. Софија.
29.10-04.11.
- 217) 2018. Лондон, Ливерпул, Лондон, Тесера, Кампалто, Местре, Падова.
1.04-15.04.
- 218) 2018. Вршка Чука, Киреево, Раковица, Подгоре, Рајановци, Ошане, Вештица, Белоградчик, Орешец, пећина Венеца.
14-18.05.
- 219) 2018. Париз, Лондон, Даблин.
22.05-23.06
- 220) 2018. Санторини, Карпатос, Пигадиа, Амопи, Касос, Фри, Емпориос, Карпатос.
12.09-22.09.
- 221) 2018. Минхен, Оберау, Гармиш Партенкирхен, Калтенбрун, Клаис, Шарниц, Лајтен, Инзбрук, Кранербитен, Минхен
24.09-28.09.
- 222) 2018. Моравица, Дента, Воитег, Жебел, Шаг, Темишвар, Корнешти.
16.11-18.11
- 223) 2018. Париз, Руан.
28.11-19-12
- 224) 2019. Софија, Скравена, Новачене, Мездра, Извос, Белоградчик, Вештица, Ошане, Рајановци, Подгоре, Раковица, Киреево, Вршка Чука.
11-17.03.
- 225) 2019. Софија, Златни Мостове, Перник, Лесковец, Косача, Ковачевци, Лобош, Жаблене, Земен, Земенски манастир, Драгомирово, Ту-стендил, Нови Чифлик Невестино, Смочево, Рила, Рилски манастир, Софија.
1-4.05.
- 226) 2019. Csorna, Farad, Szarford, Kapuvar, Vitnyed, Petohaza, Feroszentmiklos, Petohaza, Nagycenk, Kophaza, Шопронь.
22-25.09.

Milan DIMITRIJEVIC

SERBIA

227) 2019. Морахалом, Сегедин
28.10-07.11

228) 2019. Моравица, Дента, Воитег, Жебел, Шаг, Темишвар, Пециу Ноу,
15.11-17.11. Булваз, Фоени

229) 2020. Варшава
16-19.02.

230) 2020. Софија
29.09-12.10.

231) 2020. Софија
25.11-4.12.

232) 2021. Софија
7.03-27.03.

233) 2021. Софија
30.05-20.06.

CERTIFICATE OF ATTENDANCE

This is to certify that

Dr Milan Dimitrijević

has attended the Meeting of the COST Action CA17126 - TUMIEE ("Towards Understanding and Modelling Intense Electronic Excitation") held at the Military University of Technology (Warsaw, Poland) on the 17th & 18th of February 2020.

During this meeting, Dr Milan Dimitrijević has given an **oral presentation** entitled "**Spectral Line Profiles for Modelling of Plasma in front of a Metal Target**".

Prof Antonio Rivera

Chair of the COST Action CA17126 - TUMIEE

Funded by the Horizon 2020 Framework Programme
of the European Union

Grant Holder Institution:
Universidad Politécnica de Madrid
ca17126@industriales.upm.es